

Research Paper

A Review of Contexts, Types and Consequences of Women's International Migration

Bijan Khaje Noori¹, Ali Sharifi^{2*}

1. Associate Professor of sociology, Department of Sociology and social planning, Faculty of Economics, Management and Social Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.
2. Ph.D. student of Sociology, Department of Sociology, Faculty of Economics, Management and Social Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Received: 2019/10/01

Revised: 2021/12/15

Accepted: 2022/01/08

Use your device to scan and read the article online

DOI:
10.30495/JZVJ.2022.22856.3019

Keywords:

Women, International Migration, Globalization, Gender.

Abstract

Introduction: Today, women comprise about half of the international migration flows. This weighting of men's and women's migration has been one of the most important recent migration developments that have attracted the attention of migration researchers since the 1970s. The present study reviews the recent literature in this field to summarize and categorize the trends, types, and characteristics of women's international migration.

Methods: The present study is a literature review. In this regard, this study has purposefully reviewed, categorized, and summarized the selected documents. The period of these documents is until 2021.

Findings: The results of this study show that the trends of women's international migration can be analyzed in the context of globalization and gender. The possibility of creating equal opportunities for women in international mobility and gaining appropriate economic and social opportunities away from gender stereotypes can be considered as examples of development; however, women may face challenges in this process. On the one hand, the gender division of labor in the global economy, and on the other hand, gender stereotypes, put migration benefits of women at greater risk than men.

Citation: Khaje Nouri, B., Sharifi, A., A Review of Contexts, Types and Consequences of International Migration of Women. Quarterly Journal of Women and Society. 2022; 13 (49): 53-74.
DOI:10.30495/JZVJ.2022.22856.3019

*Corresponding author: Ali Sharifi

Address: Ph.D. student of Sociology, Department of Sociology, Faculty of Economics, Management and Social Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Tell: +98 9173519712

Email: sharifiali462@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Today, women make up almost half of the international migration population. Equal weight of men and women in international migration has been one of the most important recent migration events that have attracted the attention of migration researchers since the 1970s. Recent research evidence in different countries shows that migration is a gender-oriented process and gender, as a socio-cultural structure, plays a significant role in it (1, 2, 3, 4). Understanding the complexities of gender and migration will lead to a better understanding of gender norms and stereotypes in countries of origin and destination; Norms that determine whether migration empowers or exposes women and girls to harm (5). Due to the importance of the subject, the present study reviews the recent literature in this field to summarize and categorize the trends, types, and characteristics of international migration of women. In the present study, with a descriptive-analytical approach, we first examine the trends and demographic characteristics of international migration of women, in line with the latest statistics from the world organizations, and then review these types of migration in the light of globalization. At the same time, we have a view on the extent of this form of migration with greater gender and development patterns. We will continue to examine the causes and types of international migration of women. Finally, we will examine the role of economic and social remittances of women migrants at the family and national levels.

Methods

The present study purposefully, with a descriptive-analytical approach, examines selected articles and the latest documents and reports of international organizations such as the International Organization for Migration, the United Nations and its subdivisions. The period of these documents is until 2021.

Findings

The results of the study show that when talking about international immigrant women and girls, we do not mean a small group of educated women and girls who are skilled and economically fit. Some have good economic status but most do not; some are educated and some are not, and many of these women and girls have escaped poverty and gender-based harassment in the hope of finding a better life elsewhere and helping other members of their families in their own country. Women may migrate freely for a better life, or to escape poverty, socio-political hardship, or family pressures. Migration for women can also be to join their spouse or escaping gender discrimination. Migration can also be imposed on women by sex traffickers. The forces of globalization, in particular, have increased the demand for cheap female labor. The role of economic globalization in attracting women labor from developing countries to more developed countries can be summarized in the following factors: First; More and more middle-class women from rich countries are entering the labor market, which has resulted in increased demand for female migrants as babysitters and domestic workers. Second; Emergence of a class of upstarts in developing countries (in addition to industrial drawers) who are looking for domestic servants and babysitters for a comfortable life. Third; Population aging has increased the need for nurses and other female caregivers to care for the elderly in many industrialized countries. Fourth; there is a high demand for migrant women in the global manufacturing sector. Fifth; the global sex industry is also part of the demand for migrant women. Sixth; also, the prospect of higher wages and better working conditions has attracted skilled female workers to richer countries.

Discussion

Increasing trend of international migration of women can be seen in the intensification of the process of

globalization in recent times. Women's International migration in the era of globalization is closely intertwined with gender and development issues. Creating equal opportunities for women in international mobility and obtaining appropriate economic and social opportunities without gender stereotypes can be seen as an example of development at national and international levels, although women in this process may also have to face challenges.

Conclusion

The age of globalization has created opportunities for women. One of them is to facilitate the mobility of women across national borders and to seek opportunities that they have not enjoyed in their own country. By increasing the awareness of female migrants about the dangers ahead and trying to adjust gender-based norms in migration environments, women's benefits in migration can be increased and the risks faced by them can be reduced.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Honesty and fidelity have been observed in the analysis of texts and citations.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

Both authors contributed equally to conduct this study.

Conflicts of interest

This research is not in conflict with personal or organizational interests.

مقاله پژوهشی

مروری بر زمینه‌ها، انواع و پیامدهای مهاجرت بین‌المللی زنان

بیژن خواجه نوری^۱، علی شریفی^{۲*}

۱. دانشیار جامعه‌شناسی، بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی اجتماعی، دانشکده مدیریت، اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

۲. دانشجوی مقطع دکتری جامعه‌شناسی، بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی اجتماعی، دانشکده مدیریت، اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر مرور ادبیات اخیر در حوزه مهاجرت‌های بین‌المللی زنان به منظور تلخیص و دسته‌بندی روندها، انواع و ویژگی‌های مهاجرت‌های بین‌المللی زنان است.

روش: پژوهش حاضر از نوع مروری بوده و روش گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای است. در این راستا مطالعه‌ی حاضر به صورت هدفمند به بررسی، تلخیص و دسته‌بندی اسناد منتخب پرداخته است. بازه‌ی زمانی این آثار تا سال ۲۰۲۱ می‌باشد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که روندهای مهاجرت بین‌المللی زنان را می‌توان در بسترهای جهانی شدن و جنسیت مورد دقت قرار داد. امکان ایجاد فرصت‌های برابر برای زنان در جابجایی‌های بین‌المللی و کسب فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی مقتضی به دور از کلیشه‌های جنسیتی را می‌توان به عنوان مصادیقی از سطوح توسعه در نظر آورد؛ گرچه زنان در این فرایند ممکن است با چالش‌هایی نیز مواجه شوند. از یکسو تقسیم جنسیتی کار در اقتصاد جهانی و از سوی دیگر کلیشه‌های جنسیتی، منافع مهاجرتی زنان را به نسبت مردان بیش‌تر در معرض خطر قرار می‌دهند.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۰۹

تاریخ داوری: ۱۴۰۰/۰۹/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JZVJ.2022.22856.3019

واژه‌های کلیدی:

زنان، مهاجرت بین‌المللی، جهانی شدن، جنسیت

* نویسنده مسئول: علی شریفی

نشانی: دانشجوی مقطع دکتری جامعه‌شناسی، بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی اجتماعی، دانشکده مدیریت، اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

تلفن: ۰۹۱۷۳۵۱۹۷۱۲

پست الکترونیکی: sharifiali462@gmail.com

می‌کنیم، منظورمان دسته‌ی کوچکی از زنان و دختران تحصیلکرده، با مهارت و دارای وضعیت اقتصادی مناسب نیست. بلکه بر عکس آنچه در ذهن ماست، بیش‌تر این مهاجران مونث قربانی فقر داخلی کشورهايشان، یا فلاکت‌های اقتصادی جهانی‌اند؛ برخی وضعیت اقتصادی مناسبی دارند ولی بیش‌تر آن‌ها نه؛ برخی تحصیلکرده‌اند و برخی حتی سواد ابتدایی هم ندارند و بسیاری از این زنان و دختران از فقر و آزارهای مبتنی بر تبعیض‌های جنسیتی فرار کرده‌اند، به امید اینکه در جایی دیگر به زندگی بهتری دست یابند و هم‌چنین، به بقیه‌ی اعضای خانواده‌شان در کشورشان نیز کمک کنند.

مهاجرت‌های بین‌المللی زنان در فرایند جهانی شدن به طور تنگاتنگ با مفاهیم کلان نابرابری، جنسیت، و توسعه در ارتباط است. مهاجرت زنان از دیدگاه صاحب‌نظران توسعه و جنسیت، معرف توانمندی زنان است و تحرک زنان را به عنوان نتیجه‌ی توسعه در نظر می‌گیرند؛ در واقع سطوحی از توسعه ممکن است افراد را تشویق به مهاجرت یا ماندن در مبدأ کند (۹). توسعه در دنیای امروز دلالت بر رشد اقتصادی توأم با تغییر اجتماعی دارد. توسعه‌ی اجتماعی یکی از ابعاد اصلی فرایند توسعه و بیانگر کیفیت نظام اجتماعی در راستای دستیابی به عدالت اجتماعی، ایجاد یکپارچگی و انسجام اجتماعی و ارتقاء کیفیت زندگی انسان‌هاست (۱۰، ۱۱). بی‌شک بهبود وضعیت زنان و حرکت به سمت محقق ساختن وضعیت برابر برای زنان به دور از تبعیض‌های جنسیتی در حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی مصداقی بارز از ارتقای سطح توسعه در سطوح ملی و جهانی است. مهاجرت‌های بین‌المللی می‌توانند موجب توانمندی و آزادی زنان شود، به زنان اجازه دسترسی به تحصیلات دهد، موجب ارتقای برابری‌های جنسیتی و افزایش قدرت تصمیم‌گیری آنها شود. در عین حال می‌تواند آن‌ها را در معرض مخاطراتی نیز قرار دهد (۱۲، ۱۳، ۱۴). حال سوال این است که چه عاملی در نقش میانجی ممکن است تجربه‌ی مهاجرتی زنان را متفاوت از تجربه‌ی مهاجرتی مردان سازد یا چرا در عین حال که مهاجرت ممکن است زنان را توانمند سازد، اما به نسبت مردان احتمال بیش‌تری می‌رود که آن‌ها را در معرض صدمه و آسیب قرار دهد. در پاسخ باید گفت آنچه که تجربه‌ی مهاجرتی زنان را متفاوت از مردان می‌سازد، جنسیت است. جنسیت ساخت اجتماعی مردانگی و زنانگی است. جنسیت می‌تواند دسترسی به منابع را تحت تاثیر قرار دهد و در قدرت و برابری در ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و قانونی تفاوت ایجاد کند (۱۴). شواهد تحقیقاتی اخیر در کشورهای مختلف بیانگر آن است که هر نقطه از فرایند مهاجرت، جنسیت محور است و جنسیت، به عنوان سازه‌ی اجتماعی -

در سال ۲۰۱۷ زنان نزدیک به ۵۰ درصد از مهاجران بین‌المللی را تشکیل می‌داده‌اند؛ هم‌چنین، در مناطق بیش‌تر توسعه‌یافته، زنان بیش از نیمی از مهاجران و در مناطق در حال توسعه نیز اندکی کمتر از نصف مهاجران بین‌المللی زنان بوده‌اند (۶). این موضوع که زنان در طول تاریخ در جریان مهاجرت‌ها حضور داشته‌اند، واقعیتی است که اغلب مغفول مانده است (۷)؛ واقعیتی که می‌توان آن را به عنوان موقعیتی کلیدی برای کسب حدودی از استقلال و توانمندی و شاید نوعی آزادی شخصی و فرصتی برای عبور از محدوده‌ی تنگ نقش‌های جنسیتی در مبدأ قلمداد کرد؛ در عین اینکه ممکن است رنج‌های شخصی نیز در انتظار آنها باشد. یکی از مهم‌ترین تحولات مهاجرتی در دهه‌های اخیر ورود بیش از پیش زنان در فرایندهای مهاجرتی و افزایش مهاجرت‌های مستقل زنان است که زنانه شدن مهاجرت نامیده می‌شود؛ پدیده‌ای که در هم تنیدگی سه عنصر مهاجرت، جنسیت و جهانی شدن را به ذهن متبادر می‌سازد. کاستلز و میلر به ظهور عصر مهاجرت اشاره داشته و از پدیده‌هایی نظیر جهانی شدن مهاجرت، تسریع و شتاب مهاجرتی، تفکیک و تمایزپذیری مهاجرت، زنانه شدن مهاجرت و سیاست‌های مهاجرتی به عنوان پنج ویژگی اصلی عصر مهاجرت یاد کرده‌اند (۸). عصر جهانی شدن که از ویژگی‌های آن کمرنگ شدن مرزهای ملی و تسهیل تبادل اطلاعات و منابع انسانی است، باعث افزایش آگاهی زنان از حقوق خود و تسهیل حرکت آن‌ها در فراسوی مرزهای ملی برای دستیابی به فرصت‌های اقتصادی و دیگر مقاصد شده است. جهانی شدن با تاکیدش بر ارتباطات و تحرک، تجارت و سرمایه‌گذاری، فرصت‌های جدیدی را برای زنان به وجود آورده است. در زمانی که جهانی شدن از حیث تسهیل مقایسه بین شرایط زندگی در کشورهای مختلف، از یکسو باعث احساس محرومیت نسبی در داخل کشورها شده است و از سوی دیگر زنان را نسبت به فرصت‌های اقتصادی و حقوق سیاسی و اجتماعی خود، آگاه کرده است، شاید مهاجرت‌های بین‌المللی راهی برای دستیابی زنان و به ویژه زنان جوان، به چنین فرصت‌هایی باشد. در واقع آنچه احساس فقدان را تقویت می‌کند، نه محرومیت مطلق بلکه محرومیت نسبی است که بر اساس مقایسه با دیگران پدید می‌آید و گویای محرومیت فرد از انواعی از بهره‌مندی است که در جامعه جهانی مورد تایید است. امروزه با توسعه‌ی فناوری اطلاعات و شکل‌گیری جامعه‌ی جهانی، این مقایسه‌ها به فراتر از مرزهای ملی رفته است و افراد و گروه‌های اجتماعی به طور مداوم خود و بهره‌مندی‌شان را با دیگران در جامعه‌ی جهانی مقایسه می‌کنند. البته وقتی که از زنان و دختران مهاجر بین‌المللی صحبت

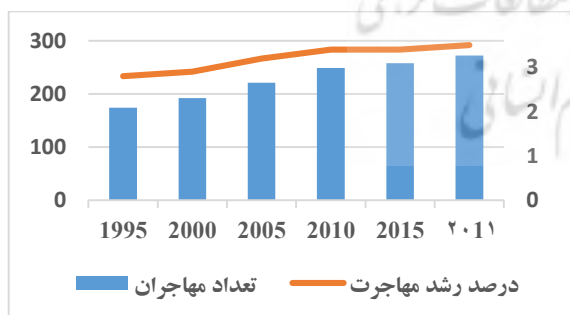
1- Gender

اطلاعات، کتابخانه‌ای است. بازخوانی، جمع‌بندی و تلخیص مطالعات پیشین برای استفاده‌ی پژوهشگران، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان مفید به نظر می‌رسد. مطالعه‌ی حاضر در راستای اهداف مورد نظر و به صورت هدفمند، با رویکردی توصیفی-تحلیلی به بررسی مقالات منتخب قابل دسترس داخلی و خارجی و همچنین، جدیدترین اسناد و گزارش‌های سازمان‌های جهانی همچون سازمان جهانی مهاجرت، سازمان ملل و بخش‌های زیر مجموعه‌ی آن پرداخته است. بازه‌ی زمانی این آثار تا سال ۲۰۲۱ می‌باشد. پس از بررسی منابع متعدد حاصل از جستجوی کلید واژگان مرتبط با موضوع در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر، در نهایت ساختار مقاله مبتنی بر ۸۷ منبع مشتمل بر ۱۱ مطالعه‌ی فارسی، ۷۶ مطالعه‌ی انگلیسی و حول دو محور: ۱. بسترهای مهاجرت‌های بین‌المللی زنان با دو زیرشاخه‌ی جهانی‌شدن و جنسیت و ۲. انواع و پیامدهای مهاجرت‌های بین‌المللی زنان، شکل یافته و به اشباع رسید.

یافته‌های پژوهش

۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مهاجرت‌های بین‌المللی زنان

همانطور که در شکل ۱ نشان داده شده است، طبق داده‌های سازمان جهانی مهاجرت تعداد مهاجران بین‌المللی یعنی افرادی که در کشوری غیر از کشور محل تولد خود ساکن بوده‌اند از ۱۷۴ میلیون نفر در سال ۱۹۹۵ به ۲۷۲ میلیون نفر در سال ۲۰۱۹ رسیده است؛ این یعنی جمعیت مهاجران بین‌المللی طی ۲۵ سال گذشته با ۲۵ درصد افزایش از ۲٫۸ درصد به ۳٫۵ درصد جمعیت جهان رسیده است (۱۵).

شکل ۱. کلیاتی از وضعیت مهاجرت بین‌المللی

بر اساس گزارش بخش اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰ تعداد مهاجران زن بین‌المللی ۹۵ میلیون نفر در سال ۲۰۰۰ و ۱۳۵ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ بوده است؛ این یعنی نسبت مهاجران زن بین‌المللی از کل مهاجران بین‌المللی به آرامی از ۴۹٫۴ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۴۸٫۱ درصد در سال

فرهنگی، نقش پر رنگی در آن ایفا می‌کند. جنسیت، نقش‌ها، روابط و نابرابری‌های جنسیتی، مسیرها و سازماندهی جریان مهاجرتی را شکل داده، افراد را به مهاجرت تشویق و یا از آن بازمی‌دارند، پیامدها و تبعات مهاجرت در مبدأ و مقصد را تحت تاثیر قرار می‌دهند (۱، ۲، ۳). فهم در هم تنیدگی‌های جنسیت و مهاجرت به شناخت بهتر هنجارها و کلیشه‌های جنسیتی موجود در کشورهای مبدأ و مقصد خواهد انجامید؛ هنجارهایی که معین می‌کنند که آیا مهاجرت، زنان و دختران را توانمند می‌کند یا آنها را در معرض صدمه و آسیب قرار می‌دهد (۵). فهم پیچیدگی‌های جنسیت و مهاجرت می‌تواند در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها دخیل شده و منافع زنان در مهاجرت‌ها را افزایش داده و مخاطرات پیش روی آنها را کاهش دهد.

گرچه در منابع آماری در دسترس و گزارش‌های سازمان‌های جهانی آمارهای مربوط به مهاجرت‌های بین‌المللی اطلاعات محدودی به تفکیک جنس وجود دارد، ولی در این مقاله تلاش بر این بوده است که همین داده‌های پراکنده به صورت منجمم و در ابعاد مختلف گردآوری شوند و در یک بخش به طور جداگانه آورده شود. چرا که اطلاعات کافی به تفکیک جنس به درک عمیق‌تر این نوع مهاجرت‌ها کمک شایانی خواهد کرد. همچنین، این داده‌ها می‌توانند در تحقیقات مشابه در حوزه‌ی مهاجرت‌های بین‌المللی زنان مورد استفاده و کنکاش قرار گیرند. با توجه به افزایش سهم زنان در مهاجرت‌های بین‌المللی در دهه‌های اخیر و سهم تقریباً برابر آنها در این جابجایی‌ها در حال حاضر، بی‌شک بررسی هر چه دقیق‌تر روندهای مهاجرت زنان ضروری است. بر این اساس این مقاله در ابتدا به مرور روندها و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مهاجرت‌های بین‌المللی زنان بر اساس آخرین آمارهای موجود در گزارش‌های سازمان‌های جهانی می‌پردازد. مقاله در ادامه با رویکردی توصیفی-تحلیلی، رابطه‌ی بین جهانی‌شدن و همچنین، تاثیرات اقتصاد جهانی را بر مهاجرت‌های بین‌المللی زنان بررسی می‌کند. پس از آن، نقش جنسیت در مهاجرت‌های بین‌المللی زنان به بحث گذاشته می‌شود. مقاله با بررسی انواع مهاجرت‌های زنان و اینکه زنان چرا، و به کجا مهاجرت می‌کنند ادامه می‌یابد. در پایان نیز نقش وجوه ارسالی، اعم از اقتصادی و اجتماعی برای خانواده‌ی این زنان و همچنین، جوامع‌شان مورد بررسی قرار می‌گیرد. در کلیت مقاله نیز منافع و هزینه‌های مهاجرت برای زنان به بحث گذاشته می‌شود.

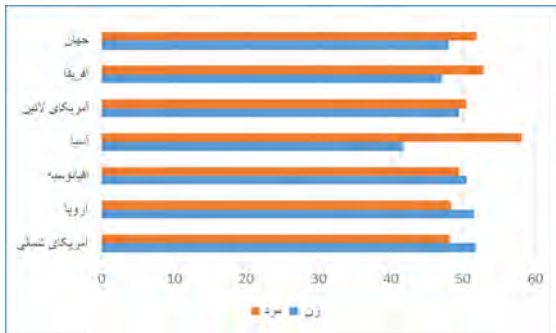
روش پژوهش و ابزار پژوهش

با توجه به کلان بودن موضوع مورد مطالعه، این پژوهش مبتنی بر روش مروری - روایتی و حاصل تعمق و نقد نگارندگان بر مطالعات قبلی بوده و نظر به ماهیت تحقیق، روش گردآوری

است اما در کشورهای با درآمد پایین تا حدی افزایش داشته است (۱۸).

سهم زنان از مهاجرت‌های بین‌المللی با توجه به مناطق جغرافیایی با تنوع زیادی روبروست. از سال ۲۰۰۰ سهم زنان مهاجر در تمامی نواحی جهان به جز آسیا افزایش داشته است.

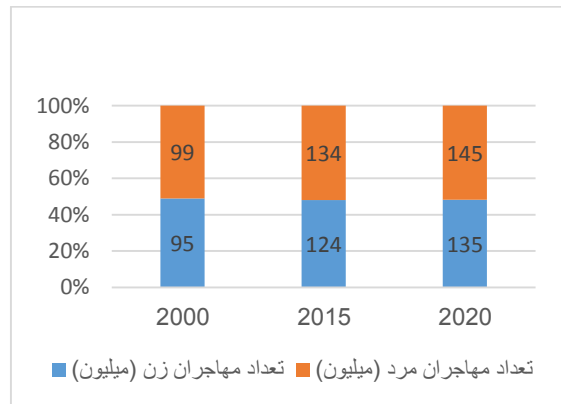
شکل (۳): نسبت مهاجران بین‌المللی به تفکیک جنس (درصد) در سال ۲۰۲۰

در میانه‌ی سال ۲۰۲۰ در اروپا سهم مهاجران زن به ۵۱٫۶ درصد و در آمریکای شمالی به ۵۱٫۸ درصد رسیده است (۶). در حالی که ۲۶٫۳ درصد و ۲۱٫۱ درصد مردان مهاجر کارگر جهان به ترتیب در اروپا و آمریکای شمالی زندگی می‌کنند، ۳۹٫۸ درصد و ۲۵٫۸ درصد کل زنان مهاجر کارگر جهان به ترتیب در اروپا و آمریکای شمالی می‌باشند که بزرگترین جریان مهاجرتی زنان در دنیا را تشکیل می‌دهند (۱۷). از دلایل سهم بیش‌تر زنان مهاجر در این ناحیه را می‌توان حضور مهاجران سالمندتر و امید به زندگی بالاتر زنان نسبت به مردان بر شمرده (۱۹). در اقیانوسیه درصد مهاجران بین‌المللی زن ۵۰٫۵ درصد بوده است. اما در آسیا درصد زنان مهاجر از ۴۶٫۲ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۴۱٫۸ درصد در سال ۲۰۲۰ کاهش یافته است. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ در آسیا در حالی که تعداد مهاجران بین‌المللی مرد با ۸۹ درصد رشد از ۲۶ میلیون نفر به ۴۹٫۸ میلیون نفر سیده است اما تعداد مهاجران بین‌المللی زن در آسیا در همین بازه‌ی زمانی رشد ۵۷ درصدی را نشان می‌دهد. این افزایش جمعیت مهاجران بین‌المللی مرد در آسیا غالباً به دلیل تقاضای قابل توجه برای مهاجران کارگر در کشورهای نفت‌خیز آسیای غربی بوده است. در آفریقا نیز در میانه سال ۲۰۲۰ نسبت زنان مهاجر بین‌المللی کمتر از مردان بوده است (۴۷٫۱ درصد). این نسبت در آمریکای لاتین و کارائیب در میانه‌ی سال ۲۰۲۰ برابر ۴۹٫۵ درصد بوده است (۶).

بنا بر گزارش کمیساریای عالی آوارگان سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ از حیث جابجایی‌های اجباری، در سال ۲۰۱۵ تعداد آوارگان در سراسر جهان به ۲۱٫۳ میلیون نفر رسید که بالاترین سطح از جنگ جهانی دوم تا کنون بوده است. این آوارگان بالغ بر ۸ درصد

۲۰۲۰ کاهش یافته است (۶). این در حالی است که سهم مردان در این نسبت از ۵۰٫۶ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۵۱٫۹ درصد در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است (شکل ۲).

شکل ۲. کلیاتی از وضعیت مهاجرت بین‌المللی به تفکیک جنس

بخش اعظم این کاهش به دلیل افزایش سهم مهاجران مرد در کشورهای با درآمد بالا در نواحی کمتر توسعه‌یافته (کشورهای نفت خیز) بوده است (همان). این برتری جزئی مردان در نسبت مهاجرت‌های بین‌المللی را می‌توان در نسبت مهاجران کارگر نیز مشاهده کرد. در سال ۲۰۱۳ جمعیت مهاجران بین‌المللی زن کارگر ۶۶٫۶ میلیون یا ۴۴٫۳ درصد در برابر ۸۳٫۷ میلیون یا ۵۵٫۷ درصد مهاجر بین‌المللی مرد کارگر بوده است (۱۶). در سال ۲۰۱۷، نسبت زنان مهاجر کارگر به ۴۱٫۶ کاهش و نسبت مردان مهاجر کارگر به ۵۸٫۴ درصد افزایش یافته است (۱۷). در سال ۲۰۱۷ سهم زنان در کار اجباری برای زنان مهاجر و زنان غیر مهاجر به ترتیب ۶۳٫۵ درصد و ۴۸٫۱ درصد بوده است (همان). در حالی که از سال ۲۰۱۳ نسبت مشارکت در کار اجباری برای زنان مهاجر بالاتر از زنان غیر مهاجر بوده است، اما تفاوت اندکی در این نسبت برای مردان مهاجر در مقایسه با مردان غیر مهاجر وجود داشته است (۱۶، ۱۷).

در گزارش بخش اقتصادی و امور اجتماعی سازمان ملل در سال ۲۰۱۶ مشاهده می‌شود که از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ مهاجرت زنان به کشورهای در حال توسعه (۱۵٫۸ درصد) با سرعت بیشتری نسبت به کشورهای توسعه یافته (۶٫۴ درصد) رشد داشته است. نسبت مهاجران زن به اروپا، آمریکای لاتین و کارائیب، آمریکای شمالی و اقیانوسیه با افزایش همراه بوده است در حالی که این نسبت برای آفریقا و آسیا کاهش یافته است. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ نسبت زنان مهاجر در کشورهای با درآمد بالا از ۴۹ درصد به ۴۷٫۷ درصد کاهش یافته است. هم‌چنین، سهم مهاجران زن در کشورهای با درآمد متوسط نیز کاهش داشته

از مهاجران بین‌المللی را تشکیل می‌دهند که ۴۷ درصد از این آوارگان نیز زنان بوده‌اند (۲۰).

در گزارش‌های سازمان جهانی کار و سازمان جهانی مهاجرت در سال ۲۰۱۷، جمعیت مهاجران کارگری ۱۶۴ میلیون نفر بوده‌اند (۲۱)، یعنی ۵۳ درصد از مهاجران بین‌المللی، کارگران مهاجر هستند. همچنین، ۵۸٫۴ درصد از این مهاجران را مردان و ۴۱٫۶ درصد این مهاجران را نیز زنان تشکیل می‌دهند (۱۷، ۲۲). همچنین، ۱۱٫۵ میلیون نفر از (۱۷٫۲ درصد) از ۶۷٫۱ میلیون نفر خدمتکار خانگی در جهان مهاجران بین‌المللی هستند که ۷۳٫۴ درصد از این کارگران خانگی زنان یا دختران نوجوان مهاجر هستند. در حالی که حدود ۸۰ درصد کارگران خانگی از کشورهای با درآمد پایین یا درآمد میانه هستند، مقصد ۷۹٫۲ درصد از کارگران خانگی مهاجر کشورهای پر درآمد است. آسیای جنوب شرقی و اقیانوسیه با ۲۴ درصد، پذیرای بالاترین میزان کارگران مهاجر زن خانگی هستند. در مراتب بعد اروپای شمالی، اروپای جنوبی و اروپای غربی با ۲۲٫۱ درصد و دولت‌های عربی نیز با ۱۹ درصد قرار دارند (۱۶). همچنین، کار خانگی رایج‌ترین شغل برای دختران مهاجر زیر ۱۶ سال است (۲۰).

۲. جهانی شدن و مهاجرت زنان

جهانی شدن شاید یکی از غالب‌ترین ویژگی‌های عصر حاضر باشد. در دنیایی جهانی شده، ارتباطات از تمامی محدودیت‌های مورد انتظار فراتر می‌روند. مهاجرت بین کشورها، نواحی و قاره‌ها روزانه افزایش می‌یابد. در چنین جهان به هم پیوسته‌ای، انسان‌ها در خاک دیگر کشورها در جستجوی فرصت‌هایی بر می‌آیند که در کشورشان وجود ندارد؛ به ویژه با گسترش ارتباطات و فناوری اطلاعات در هر لحظه انسان‌ها قادرند واقعیت‌های سر تا سر دنیا را رصد کنند و به دنبال آن وضعیت خود و محیط خود را با دیگر نقاط کره‌ی زمین و دیگر انسان‌های کره‌ی زمین مقایسه کنند. این مقایسه می‌تواند در ابعاد مختلفی همچون شرایط محیطی، فرصت‌های اقتصادی، حقوق سیاسی- اجتماعی و جنسیت صورت گیرد. این رصد و مقایسه از یکسو می‌تواند موجب افزایش آگاهی کنشگران اجتماعی شود و از سوی دیگر می‌تواند باعث شکل‌گیری تصویری از وضعیت مطلوب با وضعیتی بهتر از شرایط فعلی در ذهن این کنشگران شود؛ به عبارتی دیگر شکل‌گیری نوعی تمنا یا آرزومندی در ذهن، که میل به تحرک و جابجایی را برای ارضای این آرزومندی در فرد به جنبش در می‌آورد.

جهانی شدن با تاکیدش بر ارتباطات و تحرک، تجارت و سرمایه‌گذاری، فرصت‌های جدیدی را برای زنان به وجود آورده است (۱۳). جهانی شدن، الگوهای اجتماعی، جغرافیایی، اقتصادی و سیاسی مهاجرت را دستخوش تغییر کرده است. یکی از این

تغییرات، مهاجرت‌های رو به ازدیاد زنان و به ویژه مهاجرت از کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته است. البته باید توجه کرد که اگرچه جهانی شدن برای زنان فرصت‌هایی را برای دستیابی به معیشت و منافع اقتصادی فراهم کرده است، در عین حال با توجه به مشکلات قابل توجه برای زنان، هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی آن نیز برای آن‌ها بالاست. زنان مهاجر آسیب‌پذیرند، و وقتی که در دام زنجیره‌های جهانی مجرمانه می‌افتند، به دفعات ممکن است نابرابری، بی‌عدالتی و حتی اشکال مدرن بردگی همچون قاچاق جنسی را تجربه کنند (۱۲).

رویکرد جهانی شدن، مهاجرت را یک اضطرار و شکل در حال رشد از اقتصاد جهانی کنونی می‌داند که بر زندگی میلیون‌ها زن، مرد و بچه تاثیر می‌گذارد. تحلیل‌های جهانی شدن از دیدگاه جنسیت، افزایش تحرک افراد مخصوصاً زنان را درون و در عرض مرزهای ملی و بین‌المللی نشان می‌دهد. طبق این دیدگاه، مهاجرت روزافزون زنان به وسیله‌ی دو فرایند هم‌زمان و مرتبط به هم ایجاد شده است که ریشه‌ی آن‌ها نیز در جهانی شدن است (۹). فرایند اول: در حاشیه ماندن جوامعی که به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در شرایطی مساعد نیستند، و گروه‌های فرودست زیادی نظیر زنان و دخترانی که از نظر اقتصادی محروم هستند در آن‌جا زندگی می‌کنند. این عامل باعث می‌شود که زنان و دختران در جستجوی وسایل مناسب و قابل دوام برای معیشت‌شان تلاش کنند. فرایند دوم: استخدام نیروی کار مبتنی بر جنسیت در نتیجه تقاضا برای نیروی کار زن است. تقاضایی که به‌وسیله‌رشد جهانی بخش خدمات ایجاد شده و شامل کار خانگی، مراقبت از افراد سالمند و بیمار، خدمات جنسی و غیره است (۲۳). در دهه‌های اخیر شاهد شدت گرفتن ورود زنان به دنیای کار بوده‌ایم. زنانی که سعی دارند هم‌زمان هم مادر، و هم شاغل باشند. راهبرد این زنان برای ایفای هم‌زمان هر دو نقش در این شرایط آن است که بخشی از کارهای خانه را به زنان خدمتکار خانگی محول کنند. زنان مهاجر، ایفا کنندگان اصلی این نقش در سال‌های اخیر بوده‌اند. نتیجه، سپردن کارهای خانه به زنانی از کشورهای در حال توسعه و یا به تعبیری دیگر ظهور یک اقتصادِ در سایه و فرامولی است. این زنان در مواجهه با میزان بالای بیکاری در کشورشان اگر بتوانند از مسیر قانونی، و اگر نتوانند به دنبال راهی می‌گردند که مسیر دشوار مهاجرت به غرب را دور بزنند. آن‌ها برای این کار از شبکه‌های ارتباطی‌ای که با جهانی شدن پدید آمده‌اند بهره می‌برند (۲۴). نیروهای جهانی شدن تقاضا برای نیروی کار ارزان و فرمان‌بر را در سر تا سر جهان افزایش داده است. شمار زنان در مهاجرت‌های جهانی به ۱۲۴ میلیون نفر در سال ۲۰۱۷ یعنی ۴۸٫۴ درصد (۱۸) از مهاجران، رسیده است. بر خلاف تصور سنتی که مهاجرت، پدیده‌ای مردانه

مشغول به کار هستند. تمام این واقعیت‌ها دال بر این واقعیت است که تقسیم کار بین‌المللی به وسیله‌ی جنسیت به طور فزاینده‌ای در حال پیچیده‌شدن است. در گذشته، تقسیم جنسیتی بین‌المللی کار، زنان جهان سوم را در صادرات کشورهای خودشان مشارکت می‌داد. این زنان محصولات را برای مشتریانی در کشورهای صنعتی تولید می‌کردند (۲۸). امروزه، تقسیم جنسیتی بین‌المللی کار، زنان مهاجر را در بخش‌های مختلفی از زنجیره‌های ارزش مازاد، گرد هم آورده است. این زنان در زنجیره‌های جهانی و در کشورهای صنعتی، نیمه صنعتی و حتی بعضی از کشورهای در حال توسعه و از طریق کارشان به شبکه‌های ثروت جهانی خدمت می‌کنند؛ از این‌رو، مهاجرت‌های بین‌المللی زنان سیستم پیچیده‌ای از نابرابری‌ها نه فقط در بین کشورهای شمال و جنوب، بلکه در بین خود کشورهای جنوب نیز به وجود آورده است (۲۵). جهانی‌شدن صنعت سکس نیز تقاضای در حال رشدی برای جذب زنان مهاجر به وجود آورده است. در عصر جهانی‌شدن با گسترش ارتباطات و بازتاب فزاینده‌ی تیلور کالایی سکس به صورت تصاویر تبلیغاتی و دسترسی گسترده به پورنوگرافی در اینترنت، تجارت سکس رشد چشمگیری داشته است. بازار سکس با وجود تابوهای اعتقادی و تلاش بسیاری از دولت‌ها و جنبش‌های اجتماعی برای کنترل یا حذف آن، همچنان رشد قابل توجهی دارد. به عنوان مثال گردشگری سکس از دهه‌ی ۱۹۹۰ در منطقه‌ی آسیای جنوب شرقی رونق چشم‌گیری یافته و پاسخ‌گوی تقاضاهای مشتریان بین‌المللی بوده است که منبع عظیمی از درآمد خارجی را برای این منطقه به ارمغان آورده است. در تایلند، درآمد سالانه‌ی حاصل از گردشگری سکس بین ۲۲٫۵ تا ۲۷ میلیارد دلار است که بین ۱۰ تا ۱۴ درصد تولید ناخالص داخلی را شامل می‌شود (۲۹). تکنولوژی‌های ارتباطی این اجازه را به بازارهای سکس داده‌اند که ورای مرزهای ملی و کنترل دولت‌ها به تبلیغات خود بپردازند. اینترنت این قابلیت را فراهم کرده است که در هر لحظه مشتریان و خدمات‌دهندگان جنسی در سر تا سر جهان به یکدیگر دسترسی داشته باشند. بدین ترتیب کارگران جنسی با بازارهای وسیعی فراتر از مرزهای ملی‌شان آشنا شده و ممکن است برای کسب بازاری بهتر به کشورهای دیگر نقل مکان کنند (۳۰). البته باید توجه داشت که بسیاری از کارگران جنسی زن بین‌المللی قربانیان شبکه‌های قاچاق جنسی و مهاجرت‌های غیر قانونی هستند.

تصور می‌شد، در عصر جهانی‌شدن، زنان نیز پا به پای مردان برای اهداف شخصی یا برای حمایت از خانواده‌هاشان به فراسوی مرزهای ملی مهاجرت می‌کنند. این پدیده نگرانی‌های عمده‌ای را در خصوص سیاست‌های اساسی در زمینه‌ی انطباق‌پذیری مهاجران زن در محیط‌های مبدأ و امنیت و حقوق زنان در فرایندهای جهانی‌سازی ایجاد کرده است (۸). در کشورهای صنعتی با بازسازی اقتصادی جهانی و افزایش ورود زنان به بازار کار، در کنار سالخوردگی جمعیت، نیاز به پرستاران کودکان و سالمندان افزایش یافت. با افزایش تقاضای جهانی برای پرستاران و تیمارداران زن و عدم توان نظام‌های رفاهی این کشورها در تامین نیروی کافی برای این نیازها، بسیاری از کشورها را به فکر تامین چنین نیروهای مراقبتی از دیگر کشورها انداخت. بخش قابل توجهی از مهاجران زن کارگر را می‌توان پاسخی به این نیاز در این کشورها دانست. در حالی که حدود ۸۰ درصد کارگران خانگی از کشورهای با درآمد پایین یا درآمد میانه هستند، مقصد ۷۹٫۲ درصد از کارگران خانگی مهاجر در کشورهای پر درآمد هستند. آسیای جنوب شرقی و اقیانوسیه با ۲۴ درصد، پذیرای بالاترین میزان کارگران مهاجر زن خانگی هستند. در مراتب بعد اروپای شمالی، اروپای جنوبی و اروپای غربی با ۲۲٫۱ درصد و دولت‌های عربی نیز با ۱۹ درصد قرار دارند (۱۶). گرچه در زمانی چنین روندی تنها در کشورهای صنعتی قابل مشاهده بود، ولی امروزه جهانی‌سازی به فراسوی مرزهای جهان صنعتی رسیده است تا کشورهای با درآمد متوسط و درآمد پایین را نیز تحت تاثیر قرار دهد (۲۵).

همچنین، تقاضای زیادی برای زنان مهاجر در بخش صنایع تولیدی جهانی وجود دارد. جهانی‌سازی رقابتی برای راه‌اندازی شرکت‌هایی در سر تا سر جهان با ارزان‌ترین و مطیع‌ترین کارگران راه انداخته است. بسیاری از شرکت‌ها به ویژه آن‌هایی که توان جابجایی یا برون‌سپاری خود به نقاط دیگر جهان را ندارند زنان مهاجر را کارگران مناسبی بدین منظور یافته‌اند. روز به روز زنان مهاجر بیش‌تری در "زنجیره‌های جهانی کالایی"^۱ (۲۶). یا "زنجیره‌ی ارزش جهانی"^۲ جذب می‌شوند، که شامل فعالیت‌های ارزش افزوده است که منجر به تولید کالا و خدمات می‌شود (۲۷). به طور مثال در بعضی از اقتصادهای صنعتی نوپا و کشورهای در حال توسعه مانند تایوان و مالزی، بسیاری از زنان فلیپینی و اندونزیایی در کارخانه‌هایی در تایوان و مالزی مشغول به کار هستند یا زنانی از سریلانکا که در کارخانه‌هایی در مولداوی

2. Global value chains

1. Global commodity chains

جدول ۱. نقش نیروهای جهانی شدن در جابجایی‌های بین‌المللی کار زنان

جهانی‌شدن و مهاجرت‌های بین‌المللی زنان	ورود زنان طبقه‌ی متوسط کشورهای ثروتمند به بازار کار و در نتیجه افزایش تقاضا برای مهاجران مونث به عنوان پرستاران بچه و خدمتکاران خانگی
	شکل‌گیری طبقه نوکیسه‌گان در کشورهای در حال توسعه که برای زندگی راحت به دنبال خدمتکاران خانگی و پرستاران بچه می‌باشند.
	سالمندی جمعیت در بسیاری از کشورهای صنعتی و افزایش نیاز به پرستاران و دیگر تیمارداران مونث برای مراقبت از سالمندان
	نیاز صنایع تولیدی جهانی و شرکت‌های فراملیتی به نیروی کار مطیع و ارزان
	صنعت جهانی سکس
	چشم‌انداز دستمزد بیش‌تر و شرایط کاری بهتر در کشورهای ثروتمند برای نیروهای متخصص آموزش دیده

۳. جنسیت و مهاجرت‌های بین‌المللی زنان

این نوع از مهاجرت به شدت تحت تاثیر جنسیت است. جنسیت ساخت اجتماعی "مردانگی" و "زنانگی" است و هنجارهای جنسیتی، نقش‌ها، انتظارات و رفتارهای مرتبط با مردانگی و زنانگی را شکل می‌دهند. این هنجارها هم می‌توانند توانمند ساز و هم محدود کننده‌ی حقوق و فرصت‌ها باشند. جنسیت می‌تواند دسترسی به منابع را تحت تاثیر قرار دهد و در قدرت و برابری در ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و قانونی تفاوت ایجاد کند (۱۴). شواهد تحقیقاتی اخیر در کشورهای مختلف بیانگر آن است که هر نقطه از فرایند مهاجرت، جنسیت محور است و جنسیت، به عنوان سازه‌ای اجتماعی - فرهنگی، نقش پررنگی در آن ایفا می‌کند. جنسیت، نقش‌ها، روابط و نابرابری‌های جنسیتی، مسیرها و سازماندهی جریان مهاجرتی را شکل داده، افراد را به مهاجرت تشویق و یا از آن باز می‌دارند، پیامدها و تبعات مهاجرت در مبدأ و مقصد را تحت تاثیر قرار می‌دهند. از این‌رو، مردان و زنان در فرایند مهاجرت به یک اندازه سهم نداشته و انگیزه‌های آنان نیز متفاوت است. مردان عمدتاً با انگیزه‌های اقتصادی دست به مهاجرت می‌زنند، اما نقش دلایل اجتماعی و فرهنگی در مهاجرت زنان پررنگ‌تر است. مهاجرت زنان می‌تواند یک راه حل برای فرار از کنترل اجتماعی و تبعیض جنسیتی و همچنین، پیش‌داوری‌های موجود در جوامع مبدأ باشد و نیز امکان اشتغال در کارهایی که به طور اجتماعی در جامعه‌ی مبدأ محدودیت داشته را فراهم کند (۱، ۳، ۴). هنجارهای جنسیتی و هنجارهای اجتماعی در مبدأ و مقصد، برآمد مهاجرت برای زنان و دختران را تحت تاثیر قرار می‌دهد؛ چنین هنجارهایی معین می‌کند که آیا مهاجرت زنان و دختران را توانمند می‌کند یا آنها را در معرض صدمه و آسیب قرار می‌دهد (۵). در بسیاری از موارد تبعیض‌های جنسیت‌منا خود دلیلی برای مهاجرت زنان جوان هستند؛ فرار از محدودیت‌ها به منظور آزادی، خشونت‌های جنسیتی و یا تمنا‌ی زندگی بهتر در کشورهای دیگر می‌توانند

عاملی برای مهاجرت زنان باشند. این زنان همزمان که از منافع مهاجرت بهره‌مند می‌شوند، با تبعیض‌ها و چالش‌های قابل توجهی نیز مواجه هستند. برای بسیاری از زنان، مهاجرت تجربه آزادی است (۱۳). مهاجرت می‌تواند موجب توانمندی زنان شود، به زنان اجازه دسترسی به تحصیلات دهد، موجب ارتقای برابری‌های جنسیتی و افزایش قدرت تصمیم‌گیری آنها شود. علاوه بر افزایش استقلال و عزت نفس و ارتقای موقعیت اجتماعی زنان، مهاجرت همچنین، می‌تواند زنان و دختران را با مهارت‌های جدید آشنا کرده و در نقش نان‌آور خانواده در کشوری دیگر، خانواده‌ها را با پول‌های ارسالی تامین کند. این منبع جدید می‌تواند چرخه‌ی قدرت در داخل خانواده‌ها را تعدیل کند. مهاجران همچنین، ممکن است اجتماع محلی خود را به پذیرفتن هنجارهای برابری طلبانه بیش‌تری حول تحصیلات، ازدواج، سطح باروری و نقش‌های جنسیتی ترغیب کنند.

گرچه زنان تمنا‌ی رفتن (۳۱) و میل به مهاجرت را مسیری برای رهایی و توانمندی می‌دانند و معمولاً به کشورهایی مهاجرت می‌کنند که نهادهای اجتماعی آن کمتر تحت تاثیر تبعیض‌های جنسیتی قرار دارند و فرصت‌های اقتصادی بیش‌تری در اختیار آنها قرار می‌دهند اما این مهاجرت‌ها ممکن است باعث رخداد مخاطراتی برای آنها شود، مخصوصاً زمانی که مهاجران غیر ماهر یا غیر قانونی هستند. مهاجران مونث به‌ویژه دختران اطلاعات، تحصیلات و مهارت‌های کمتری برای مدیریت مهاجرت‌های خود دارند که همین امر آنها را در معرض ریسک‌پذیری بیش‌تری برای استثمار، آزار و حتی تجارت جنسی قرار می‌دهد (۳۲). برآورد می‌شود که ۸۰ درصد قربانیان قاچاق انسان زنان هستند (۳۳). در دهه‌های اخیر تعداد مهاجران زن به طور قابل توجهی در پاسخ به تغییر بازار کار به خصوص تقاضای گسترده برای کار ارزان زنان به دنبال رشد تقاضا جهت به کارگیری زنان از کشورهای فقیر در بخش‌های مراقبت در کشورهای توسعه یافته در سطح جهان افزایش یافته است. مهاجران نیروی کار زن بیش‌تر به عنوان پرستار بچه، خدمتکاران خانگی و کارگران جنسی در نبود

مهاجر خارج از کشورشان در این حوزه‌ها به طور فزاینده توسط سازمان‌های غیر دولتی گزارش شده است. انواع سوء استفاده‌های جنسی توسط کارفرمایان، آزار جسمی و روانی و شرایط کار استثمار گرایانه و غیر انسانی و بردگی زنان به تعداد روزافزون در طی جریان مهاجرت که شامل قاچاق از کشورهای کمتر توسعه‌یافته به کشورهای پیشرفته‌تر می‌باشد ارائه گردیده است. نگرانی اصلی افزایش مهاجرت بین‌المللی زنان و به تبع آسیب‌پذیری زنان مهاجر نسبت به تبعیض، استثمار، سوءاستفاده جنسی و شرایط نامساعد کار می‌باشد (۳۵).

حمایت‌های قانونی مناسب به کار گرفته می‌شوند (۳۴). در سال ۲۰۱۷، ۵۳ درصد از مهاجران بین‌المللی، مهاجران غیر ماهر یا مهاجران کارگری بوده‌اند که از این سهم نیز ۴۲ درصد را، مهاجران زن کارگر تشکیل می‌دهاند (۱۷). هم‌چنین، ۱۷,۲ درصد از خدمتکاران خانگی مهاجران بین‌المللی هستند که ۷۳,۴ درصد از این کارگران خانگی مهاجر زنان یا دختران نوجوان هستند (۱۶). اشتغال برای زنان مهاجر معمولاً محدود به اشتغال در بخش خدمات داخلی و صنایع مربوط به جنسیت است که منعکس‌کننده‌ی شرایط اجتماعی، فرهنگی و جنسی متفاوت در کشورهای مبدأ و مقصد می‌باشد. حوادث خشونت‌آمیز علیه زنان

جدول ۲. عوامل، آورده‌ها و مخاطرات مهاجرت‌های بین‌المللی زنان در بستر جنسیت

عوامل	جنسیت و مهاجرت‌های بین‌المللی زنان
آگاهی زنان از حقوق اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود و مقایسه‌ی بهره‌مندی‌شان از این حقوق با بهره‌مندی دیگر هم‌نوعان در جامعه‌ی جهانی و تمنای زندگی بهتر، فرار از تبعیض‌های جنسیتی و هنجارهای جنسیتی منقاد‌کننده‌ی زنان، افزایش تقاضا برای نیروی کار زنانه‌ی ارزان و فرمان‌بر در سطح بین‌الملل و امکان اشتغال در کارهایی که به طور اجتماعی در جوامع مبدأ برای آن‌ها محدودیت وجود دارد.	
آوردده‌ها	امکان کسب تجربه‌ی آزادی، ارتقای برابری‌های جنسیتی، افزایش قدرت تصمیم‌گیری زنان، ارتقای موقعیت اجتماعی زنان، ایفای نقش نان‌آوری خانواده، تعدیل چرخه‌ی قدرت در خانواده‌ها؛ ترغیب اجتماعات محلی به تغییر روابط جنسیتی سرکوبگر
مخاطرات	تجربه‌ی تبعیض جنسیتی در بازار کار؛ امکان قرار گرفتن در معرض تعرض کلامی، جسمی و حتی جنسی در مسیر جابجایی و حتی در مقصد. استثمار، آزار و حتی تجارت جنسی به‌ویژه زمانی که مهاجران غیر قانونی هستند.

مهاجرت بین‌المللی است. سازمان ملل، مهاجرت را از مسافرت و تجارت متمایز می‌داند (۱۴). اگرچه هدف مهاجرت ممکن است در طول زمان تغییر کند. هم‌چنین، مهاجرت‌های بین‌المللی ممکن است برای زمان‌های کوتاه‌تری، از قبیل مهاجرت‌های فصلی یا مهاجرت‌های رفت و برگشتی، رخ دهند. این مهاجرت‌ها مانند مهاجرت برای کار، تحصیل یا ازدواج می‌توانند دلخواه باشند و یا مانند آوارگان جنگی یا قاچاق انسان اجباری و غیرداوطلبانه باشند. اکثر زنان به عنوان کارگر یا با خانواده‌های‌شان مهاجرت می‌کنند، تعداد زیادی به دلیل نیازهای اقتصادی، هم‌چنین، تعدادی به دلایل سیاسی و یا عده‌ای نیز به دلایل جنسیتی، جنگ و یا تغییرات آب و هوایی مهاجرت می‌کنند. در جدول (۳) انواع مهاجرت‌های بین‌المللی زنان دسته‌بندی شده است که در ادامه به تشریح آن‌ها پرداخته خواهد شد.

فهم پیچیدگی‌های جنسیت و مهاجرت می‌تواند در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها دخیل شده و منافع زنان در مهاجرت‌ها را افزایش داده و مخاطرات پیش روی آنها را کاهش دهد. در جدول (۲) عوامل، آورده‌ها و مخاطرات مهاجرت‌های بین‌المللی زنان در بستر جنسیت تلخیص و جمع‌بندی شده است.

۴. انواع مهاجرت زنان

مهاجرت در شکل‌های مختلفی رخ می‌دهد. مهاجرت‌ها می‌توانند موقتی یا دائمی و یا رفت و برگشتی باشند و یا اینکه به شکل معکوس و برگشت مهاجر به وطن رخ دهند. مهاجرت‌های بین‌المللی معمولاً به صورت تحرک فرا مرزی و به قصد کسب اقامت در کشوری دیگر تعریف می‌شود. اما در چنین تعریفی مشخص نیست که زمان اقامت چقدر باید باشد تا فرد مهاجر بین‌المللی محسوب شود و یا اینکه آیا خروج از کشور به هر قصدی

جدول ۳. انواع مهاجرت‌های بین‌المللی زنان

مهاجرت برای کار	مهاجرت بین‌المللی زنان
مهاجرت برای ازدواج و یا تبعیت از همسر	
فرار مغزها	

۱.۴. مهاجرت‌های داوطلبانه

۱.۱.۴. مهاجرت برای کار

زنان بیش از پیش به منظور کسب فرصت‌های اقتصادی بهتر، از طریق اشتغال یا تحصیل به طور مستقل مهاجرت می‌کنند. از این روند عموماً به عنوان زنانه شدن مهاجرت یاد می‌شود (۱۴). در حالی که در کشورهای پر درآمد و با سطوح توسعه‌ی بالاتر عواملی همچون کاهش میزان باروری زنان، ورود زنان به بازار کار و سالخورده‌گی جمعیت، باعث نیاز فزاینده‌ی این کشورها به نیروهای خدماتی در بخش خانگی و پرستاری شده است، بخش قابل توجهی از زنان و دختران مهاجر در این بخش به کار گرفته می‌شوند. در حالی که حدود ۸۰ درصد کارگران خانگی از کشورهای با درآمد پایین یا درآمد میانه هستند، مقصد ۷۹٫۲ درصد از کارگران خانگی مهاجر در کشورهای پر درآمد هستند (۱۶). نقش بازسازی^۱ جهانی اقتصاد در جذب نیروی کار زنانه از کشورهای در حال توسعه به سمت کشورهای توسعه‌یافته‌تر را می‌توان به طور خلاصه در عوامل زیر دسته‌بندی کرد:

اول، روز به روز زنان بیش‌تری از طبقه‌ی متوسط کشورهای ثروتمندتر به بازار کار وارد می‌شوند. این ورود می‌تواند در نتیجه‌ی ناامنی شغلی شرکای زندگی‌شان یا تمنای این زنان برای دستیابی به یک سبک زندگی طبقه‌ی متوسط باشد. در نتیجه در این کشورها تعداد خانواده‌های هر دو زوج شاغل^۲ رو به افزایش است، بنابراین در این کشورها تقاضا برای مهاجران مونث تیماردار^۳ رو به فزونی است. دوم، به دلیل فشار کاری زیاد و چند شیفته کار کردن خانواده‌های هر دو زوج شاغل، حفظ تعادل بین خانواده و شغل برای این خانواده‌ها مشکل شده است. این خانواده‌ها اکنون برای حل این مشکل و مراقبت از بچه‌ها و حفظ نظم خانه، از پرستاران بچه و خدمتکاران خانگی استفاده می‌کنند. سوم، اقتصاد جهانی نه تنها در جهان صنعتی، بلکه در جهان نیمه صنعتی و کشورهای در حال توسعه نیز طبقه‌ای از نو کیسه‌گان^۴ به وجود آورده است. این مردم به دنبال زندگی‌های راحت و برخوردار هستند. آن‌ها به دنبال خدمتکاران خانگی و پرستاران بچه هستند که از فرزندان و خانه‌هایشان بهتر مراقبت کنند. خدمات این زنان مهاجر چون ارزان‌تر، در ساعات طولانی‌تر، با توجه خاص و با مدارای بیش‌تری انجام می‌شود بر خدمات نهادی سازمان‌های ذی‌ربط ترجیح داده می‌شود. چهارم، جمعیت در

بسیاری از کشورهای صنعتی سالمند است و این موضوع، نیاز به پرستاران و دیگر تیمارداران برای مراقبت از سالمندان را زیاد کرده است. بعضی از پرستاران و تیمارداران مرد هستند ولی به ویژه در آسیا، اغلب شاغلان در این بخش زن هستند. به طور مثال، ایالت متحده و بریتانیا پذیرندگان تعداد زیادی پرستار زن از فلیپین هستند. کانادا به تعداد زیادی از مهاجران زن آسیایی برای مراقبت از سالمندان و کودکان و هم‌چنین، کارهای خانگی اجازه‌ی ورود می‌دهد (۲۵). پنجم، صنعت جهانی سکس نیز بخشی از تقاضا برای زنان مهاجر را تشکیل می‌دهد. در ژاپن بیش از ۱۵۰۰۰۰ زن مهاجر در این صنعت مشغول هستند. صنعت سکس بیش از ۱ درصد تولید ناخالص ملی این کشور را رقم می‌زند. بسیاری از آنها از فلیپین و تایلند می‌آیند. اما تعداد رو به افزایشی از آن‌ها از اروپای شرقی، آمریکای لاتین و قسمت‌های دیگر آسیا می‌آیند. چنین صنعتی محدود به کشورهای صنعتی نمی‌باشد. بسیاری از کشورهای در حال توسعه در آسیا زنان مهاجر را در بخش خدمات جنسی به کار می‌گیرند: ۳۰۰۰۰-۲۰۰۰۰ برمه‌ای در تایلند؛ ۱۰۰۰۰۰ نپالی در هند؛ و ۲۰۰۰۰۰ بنگلادشی در پاکستان. بسیاری از این زنان و دختران قربانیان قاچاق انسانی و مهاجرت‌های غیر قانونی هستند (۳۶). در بریتانیا و بسیاری از کشورهای اروپای غربی زنان مهاجر ارائه‌دهنده‌ی خدمات جنسی در ازای پول، افزایش سریعی داشته است (۳۰). بیش‌تر افراد به دنبال یافتن کارهای با حقوق مشخص هستند ولی بسیاری نمی‌توانند چنین شغلی را در بخش رسمی بیابند و به دنبال یافتن جایگزینی بر می‌آیند؛ یکی از این جایگزین‌ها صنعت سکس است. برخی از مردم به مراکز شهری سفر می‌کنند، و برخی دیگر نیز به امید یافتن زندگی بهتر به کشورهای دیگر سفر می‌کنند. در این میان بعضی و به ویژه زنان، ناگزیر به جریان مهاجران کارگر جنسی وارد می‌شوند. هم‌چنین، نابرابری‌ها نیز ممکن است باعث ایجاد حس محرومیت نسبی شود. افراد ممکن است در مقایسه با افراد مرفه احساس محرومیت نسبی کرده و در صدد اضافه کردن درآمد خود از طریق کار جنسی برآیند (۳۰).

زنان مهاجر جویای کار را می‌توان به دو دسته‌ی ماهر^۵ و غیر ماهر^۶ تقسیم کرد. غالب مهاجران غیر ماهر در بخش کارهای خانگی مشغول به کار می‌شوند. کار خانگی یکی از مهم‌ترین رانه‌های مهاجرت‌های بین‌المللی زنان در بخش کار است. در

4. New rich
 5. Skilled woman
 6. Unskilled woman

1. Restructuration
 2. Double-income households
 3. Caregivers

کشورهای توسعه یافته در پنجاه سال اخیر تعداد زنانی که به بازارهای کار مراقبتی و خانگی وارد شده اند رشد فزاینده ای داشته است. می توان سالخوردگی جمعیت، ورود زنان به بازار کار و همچنین، کاهش خدمات اجتماعی به مردم این کشورها در بخش مراقبت های خانگی را از مهم ترین دلایل نیاز این کشورها به نیروی کار در بخش خانگی بر شمرد. در بخش آمارها نیز مشاهده کردیم که طبق گزارش سازمان جهانی کار در سال ۲۰۱۵ و همچنین، گزارش بخش کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل، ۷۳٫۴ درصد از خدمتکاران خانگی بین المللی را زنان و دختران نوجوان تشکیل می داده اند. در حالی که حدود ۸۰ درصد کارگران خانگی از کشورهای با درآمد پایین یا درآمد میانه هستند، ۷۹٫۲ درصد از کارگران خانگی مهاجر در کشورهای پر درآمد هستند. آسیای جنوب شرقی و اقیانوسیه با ۲۴ درصد، پذیرای بالاترین میزان کارگران مهاجر زن خانگی هستند. در مراتب بعد اروپای شمالی، اروپای جنوبی و اروپای غربی با ۲۲٫۱ درصد و دولت های عربی نیز با ۱۹ درصد قرار دارند (۱۶). هم چنین، کار خانگی رایج ترین شغل برای دختران زیر ۱۶ سال است (۳۷). زنانه سازی کارهای خانگی و پرستاری باعث به وجود آمدن نوعی زنجیره ی جهانی مراقبت شده است. همانطور که تقاضا برای کارهای خانگی در سرتا سر جهان افزایش می یابد، بار مراقبت از خانواده ی این زنان، بر دوش مادران شان یا دیگر دختران خانواده قرار می گیرد. باید توجه داشت که خدمتکاران خانگی در فضاهای خصوصی به کار گرفته می شوند که محدودیتهایی برای شناخته شدنشان و تنظیم روابط کاری شان به وجود می آورد. کارهای خانگی که اغلب توسط زنان ایفا می شوند، چون در خانه ها انجام می شوند، از چشمها دور می ماند و از قلمرو نظارت قوانین کار خارج می شوند. در نتیجه کارگران مهاجر خانگی خود را به صورت ضابطه مندی در استخدام نمی بینند، و کار خود را کم ارزش تلقی می کنند (۳۸). در این بخش زنان در معرض خطر استثمار و بد رفتاری قرار دارند، مهارت خاصی را در فرد پرورش نمی دهند، راهی به دیگر حرفه ها و مشاغل باز نمی کنند و به ندرت اجازه ی ادامه تحصیل رسمی به افراد می دهند؛ ممکن است ساعات های طولانی (۱۰-۱۲ ساعت در روز با استراحت بسیار کم) کار کنند، توسط کارفرمایان مورد آزار قرار گیرند و در نتیجه ی استخدام غیر رسمی در وضعیت بی ثباتی قرار گیرند، بعلاوه از امنیت اجتماعی یا دسترسی به خدمات قانونی و بهداشتی محروم شوند، از حق دادخواهی قانونی محروم باشند (۳۹) و این شرایط مانعی برای حفظ قوام خانوادگی و در معرض خطر افتادن انسجام خانواده فردی این زنان شوند (۴۰).

شوند. به طور مثال، در سال ۲۰۱۲ در بریتانیا، ۲۲ درصد از پرستاران و ۳۵ درصد از پزشکان در خارج متولد شده بوده اند (۴۱). علاوه بر عوامل دافعه در کشورهای مبدأ، چشم انداز دستمزد بیشتر و شرایط کاری بهتر، نیروهای متخصص و آموزش دیده را به سمت کشورهای ثروتمندتر جذب کرده است. مهاجرت به کشورهای ثروتمندتر می تواند برای زنان فرصت های شغلی بهتر، فرصت های بهتر برای کسب مهارت های سطح بالاتر فراهم کند و باعث شود کیفیت زندگی مهاجران و خانواده شان افزایش یابد و اگر آنها به خانه شان برگردند، می توانند مهارت های خود را به کشورهایشان انتقال دهند؛ اما از سوی دیگر، این نوع از مهاجرت نیروهای ماهر تاثیر چشمگیری در فقدان منابع انسانی در کشورهای در حال توسعه دارد. از آنجا که در کشورهای در حال توسعه زنان دسترسی کمتری به آموزش های عالی و تخصص های سطح بالا دارند، مهاجرت آنها بیش تر از مهاجرت مردان با مهارت، منابع انسانی کشورهای در حال توسعه را تضعیف می کند. اما سکه روی دیگری هم دارد. همیشه انتظارات با فرصت ها در کشور مقصد همسو نیستند؛ بسیاری از زنان با مهارت در مشاغل سطح پایین به کار گرفته می شوند یا ممکن است که کارفرمایان مدارک و تجربیات آنها را به رسمیت نشناسند و این مهاجران نیاز به بازآموزی پیدا کنند یا اینکه به تقویت مهارت های زبانی نیاز پیدا کنند، یا اینکه اگر مهاجران به صورت وابسته مهاجرت کرده باشند، بازار کار یا هنجارهای اجتماعی اینگونه برداشت کنند که آنها دیگر قادر به انجام شغلی که برای آن آموزش دیده اند نیستند. هم چنین، دولت ها بر مدارک و گواهینامه های تخصصی در بازار کار نظارت دارند که ممکن است محدودیتهایی برای خارجی ها در تجارت و حرفه های تخصصی ایجاد کنند. به طور مثال مطالعه ای (۲۰۱۵) در مصاحبه با ۳۴ پزشک و پرستار از کشورهای جنوب صحرای آفریقا که به استرالیا، بلژیک، آفریقای جنوبی و بریتانیا مهاجرت کرده بودند، نشان می دهد که به دلیل فرآیند اعتباریابی مدرک تحصیلی و بازآموزی حرفه ای، آنها بین دو تا ده سال قادر نبوده اند که به حرفه ی تخصصی خود مشغول شوند. به ویژه پزشکان گزارش کرده اند که مجبور بوده اند همزمان با گذراندن دوره های آموزشی طولانی مدت کارهای دیگری از قبیل کارهای مراقبتی انجام دهند (۴۲).

۲۰۰۴، ۲۰ میلیون مهاجر متخصص در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی OECD^۴ زندگی می‌کرده‌اند، که افزایش ۷۰ درصدی نسبت به ده سال گذشته آن داشته است در حالی که تعداد مهاجران غیر متخصص در این مدت افزایش ۳۰ درصدی را تجربه کرده‌اند (۴۶). البته باید توجه داشت که بخشی از زنان مهاجری که در بخش کارهای خانگی مشغول می‌شوند، در واقع زنان دارای تخصصی هستند که به امید اینکه بتوانند روزی شغل مناسب خود را پیدا کنند، به طور موقت توانمندی‌های خود را نادیده گرفته‌اند. اما زنان اغلب در فرایند شغل‌یابی در خارج از کشور فرصت‌های اشتغال و توسعه‌ی شغلی خود را از دست می‌دهند (۴۷). این نوع از مهاجرت نه تنها توسعه‌ی جوامع مبدأ را، بلکه با شدت بیش‌تری خود زنان مهاجر را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بسیاری از آنان که در کشور خود به عنوان استاد دانشگاه، مهندس، یا مدیر مشغول بوده‌اند، اکنون مجبورند در مشاغلی همچون تمیز کردن اتاق هتل‌ها و گاراژها و مشاغلی از این دست مشغول شوند. این پدیده را نه فرار مغزها بلکه خسران مغزها^۵ می‌توان نام نهاد (۹). به علاوه موانع اقامتی و ضعف در مهارت‌های زبانی می‌تواند منجر به ندیده‌شدن شایستگی‌ها، و تجاری از نوع تبعیض‌های نژادی و فرهنگی، موانع اداری، انزوای اجتماعی و عدم مشارکت سیاسی در جامعه‌ی مقصد شود. گزارش‌هایی وجود دارند که اثرات روانی ناشی از عدم کسب اعتبارنامه باعث تحلیل مهارت‌ها، از دست رفتن ایده‌های فنی و تحقیقاتی، و کاهش اعتماد به نفس در توانمندی‌های شخصی است (۴۸). البته همه پیامدهای این پدیده منفی نیستند. چشم‌انداز اشتغال و زندگی در کشورهای دیگر می‌تواند باعث افزایش انگیزه‌ی ادامه تحصیل در سطوح بالاتر در داخل کشور شود و یا میل به ادامه تحصیل در خارج را تقویت کند. همچنین، با برگشت این تحصیلکردگان، کشورها می‌توانند از این زنان تحصیلکرده و با مهارت منتفع شوند.

۲.۴. مهاجرت‌های اجباری زنان و دختران

۱.۲.۴. آوارگان و پناهندگان

مطابق ماده (۱) کنوانسیون ۱۹۵۱، واژه پناهنده اینطور تعریف می‌شود: "به علت ترس موجه از اینکه به علل مربوطه به نژاد، مذهب، ملیت، عضویت در گروه‌های اجتماعی خاص و یا داشتن عقاید سیاسی تحت تعقیب، شکنجه، آزار و اذیت قرار گیرد، در خارج از کشور محل سکونت عادی خود بسر می‌برد و نمی‌تواند یا به علت ترس مذکور نمی‌خواهد خود را تحت حمایت آن کشور قرار دهد یا در صورتی که فاقد تابعیت است و پس از چنین

۲.۱.۴. مهاجرت برای ازدواج و یا تبعیت از همسر^۱

در طول تاریخ، زنان برای ازدواج یا حفظ خانواده و به تبعیت از شوهرانشان مهاجرت می‌کرده‌اند. گرچه مردان نیز ممکن است به تبعیت از همسرانشان مهاجرت کنند ولی تعداد زنانی که این نوع از مهاجرت را بر می‌گزینند بسیار بیش‌تر است. تعداد زنانی که به تبعیت از شوهرانشان به ایالات متحده مهاجرت می‌کنند دو برابر تعداد مردانی است که حالت مشابهی دارند و حفظ خانواده علت اصلی زنان مهاجر به استرالیا، کانادا، اروپا، نیوزلند و آمریکا است. در نپال در سال ۲۰۰۱، ۶۶ درصد از زنانی که در خارج متولد شده بودند برای ازدواج به نپال مهاجرت کرده بودند (۴۳).

همچنین، یکی از شکل‌های ازدواج در مهاجرت بین‌المللی، ازدواج‌هایی است که در آن مردهایی از کشورهای ثروتمندتر با زنان کشورهای در حال توسعه ازدواج می‌کنند^۲ یا هنگامی که نسبت زنان کمتر از مردان است. به طور مثال سیاست تک فرزندی در چین و برهم خوردن تعادل جنسیتی باعث روی آوردن به یافتن همسران خارجی شده است. طبق گزارش صندوق جمعیت سازمان ملل، از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۵ حدود ۸۰۰۰۰ زن روسی برای این نوع از ازدواج به ایالات متحده و حتی بیش از این تعداد به اروپای غربی مهاجرت کرده بود (۴۴). در جمهوری کره در سال ۲۰۰۵، ۱۴ درصد ازدواج‌ها، ازدواج‌های بین‌المللی بوده‌اند. در تایوان و چین بیش از نصف زنان مهاجر، به قصد ازدواج مهاجرت کرده‌اند که بیش‌تر آن‌ها از ویتنام می‌آیند (۴۳). گرچه ازدواج‌های سازمان‌یافته برای سود را می‌توان نوعی قاچاق انسانی قلمداد کرد.

۳.۱.۴. فرار مغزها^۳

همانند مردان، مهاجرت زنان تحصیلکرده و با مهارت نیز نمایانگر از دست رفتن سرمایه‌های علمی و آموزشی کشورهای مبدأ و همچنین، نقصان در سهم آنها در رفاه بالقوه‌ی جوامع‌شان است. هنگامی که تعداد قابل توجهی از شهروندان تحصیلکرده کشورشان را ترک کنند معمولاً از این رخداد به عنوان پدیده‌ی فرار مغزها یاد می‌شود که حاصل آن، از دست رفتن سرمایه انسانی کشور و در بلند مدت نیز باعث کاهش رشد تولید ناخالص داخلی آن کشور می‌شود. گرچه هیچ سیستم بین‌المللی برای ثبت این نوع از مهاجرت‌ها وجود ندارد اما تحقیقات تجربی نشان می‌دهند که تعداد مهاجران افراد با مهارت از کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته در سال‌های دهه‌ی اخیر افزایش یافته است (۴۵). به طور مثال آمار نشان می‌دهد که در سال

4. Organization for Economic Co-operation and Development
5. Brain waste

1. Reunification
2. Mail order brides
3. Brain drain

مربوط می‌شود. برآورد شده است که در سطح جهانی، گردش مالی این پدیده بین ۵۰۰۰ تا ۷۰۰۰ میلیارد دلار باشد و این یعنی بیش‌تر از کل بودجه نظامی تمام دنیا (۲۹). قاچاق زنان و دختران به قصد فحشا و مراکز گردشگری سکس یکی از روندهای رو به رشد دهه‌های اخیر در مهاجرت‌های بین‌المللی بوده و یکی از گسترده‌ترین فعالیت‌های مجرمانه‌ی بین‌المللی است. این نوع از جابجایی بین‌المللی انسان‌ها را می‌توان حسن‌تعبیر^۴ مدرن برای برده‌داری بین‌المللی نامید. قاچاق انسان، استثمار و بهره‌کشی از یک فرد با استفاده از فریب یا اجبار و با هدف بهره‌برداری از فرد در کار اجباری یا کار جنسی است. اگرچه هیچ آمار دقیقی در دسترس نیست، اما وزارت امور خارجه‌ی آمریکا (۲۰۰۷) تخمین زده است که هر ساله حدود ۸۰۰ هزار نفر به ایالات متحده قاچاق می‌شوند (۱۲). هم‌چنین، طبق گزارش وزارت امور خارجه ایالات متحده تخمین زده می‌شود که قربانیان قاچاق انسانی (کار اجباری بزرگسالان و کودکان، بیگاری^۵ و فحشای اجباری^۶) در سر تا سر جهان ۱۲٫۳ میلیون نفر بوده‌اند (تنها ۰٫۴ درصد هویت‌یابی شده‌اند) و حداقل ۵۶ درصد از قربانیان مونث بوده‌اند (۴۹).

قاچاقچیان انسانی قربانیان خود را به طرق مختلفی به دام می‌اندازند. ممکن است زنان جوان در کشوری دزدیده شوند و به اجبار به کشور دیگری منتقل شوند. در مواردی قاچاقچیان ممکن است قربانیان خود را با وعده‌های شغلی مناسب برای خدمتکاری، رقصدگی و مدل در کشورهای دیگر فریب داده و به مهاجرت‌های خارجی اغوا کنند (۱۳). در مواردی نیز والدین فقیر نیز شریک در جرم هستند (۵۰). اما اغلب افراد قاچاق‌شده‌ی بین‌المللی زنان فقیر کشورهای در حال توسعه هستند که به دنبال معیشت و تحرک اجتماعی-اقتصادی سعودی می‌باشند. آمریکای شمالی، اروپا، خاورمیانه و بعضی ملت‌های آسیایی و آفریقایی مقصد بسیاری از دختران و زنان قاچاق شده هستند (۱۲). به گفته‌ی گزارشگر ویژه‌ی سابق خشونت در برابر زنان سازمان ملل، در جریان مهاجرت و جهانی شدن، قربانیان قاچاق انسانی به ندرت دزدیده می‌شوند. در عوض قربانیان با وعده‌های دروغ فریفته می‌شوند و مشارکت فعالی را در قاچاق خود انجام می‌دهند (۵۱). قاچاقچیان برای یافتن قربانیان خود، مشاغل فانتزی در خارج را در روزنامه‌های محلی، آژانس‌های ازدواج و محافل دوستانه تبلیغ می‌کنند. اعتقاد بر این است که تعداد زیادی از زنان قاچاق شده کمتر از ۲۵ سال دارند و هم‌چنین، نوجوانان تا سن ۹ سال را نیز شامل می‌شوند. ترس مشتریان از بیماری ایدز قاچاقچیان را به سمت استخدام دختران خردسال، حتی تا سن ۷

حوادثی در خارج از کشور محل سکونت دائمی خود به سر می‌برد، نمی‌تواند یا به علت ترس مذکور نمی‌خواهد به آن کشور بازگردد" (۳۷). پناهندگان زن با درخواست پناهندگی در کشورهای میزبان به دنبال کسب حمایت‌های بین‌المللی در برابر آزار و اذیت در کشور خود هستند. پس از تحمل فرآیند پناهندگی با نتیجه مثبت، آن‌ها به طور رسمی به عنوان پناهنده در چارچوب کنوانسیون ۱۹۵۱، تحت عنوان پناهنده به رسمیت شناخته می‌شوند که منجر به حقوق و تعهداتی می‌شود (۴۹).

حدود نیمی از پناهندگان^۱، زنان و دختران زیر ۱۸ سال هستند. در سال ۲۰۱۵، ۴۷ درصد از پناهندگان زنان بوده‌اند (۳۷). زنان جوان و نوجوانی که به اجبار مهاجرت می‌کنند، با چالش‌های زیادی مواجه می‌شوند. نیاز اساسی آنها امنیت قانونی و جسمی است. جنسیت در تعریف بین‌المللی یک پناهنده، به عنوان شخصی هراسان از آزار به دلیل عقاید نژادی، مذهبی، ملی، سیاسی یا عضویت در گروه اجتماعی خاصی، گنجانده نشده است. این زنان جویای پناهگاه ممکن است هر لحظه آزارهای جنسیت‌مبنایی از جمله تجاوز، قتل‌های ناموسی، خشونت خانگی، ازدواج‌های اجباری و ختنه را احساس کنند که دولت‌های آنها نمی‌توانند یا نمی‌خواهند از آنها در برابرشان محافظت کنند. محافظت از زنان و دختران جوان جنگ‌زده حتی مسئله‌دارتر است. در جنگ‌های داخلی، غیرنظامیان به شدت در معرض تجاوز و خشونت‌های جنسی قرار می‌گیرند که هم‌اکنون به عنوان جنایت جنگی تلقی می‌شود. در مسیر عزیمت، تجاوز و آزار جنسی از سوی مرزبانان، نیروهای شورشی، راهزنان و دیگران آنها را تهدید می‌کند. امنیت زنان و دختران جوان در کمپ‌های آوارگان نیز تضمین شده نیست. به طور مثال، آنها زمانی که برای تهیه غذا یا جمع‌آوری آتش به دنبال جمع‌آوری هیزم می‌روند نیز با خطر تجاوز مواجه می‌شوند. گاهی این زنان و دختران مجبور می‌شوند در ازای دریافت جیره غذا برای خود و خانواده‌اشان، مطلوب جنسی قرار گیرند. چنین مشکلاتی با بازگشت زنان به خانه نیز ممکن است هنوز ادامه یابد. درگیری ممکن است همچنان ادامه یابد و حتی اگر قرار داد صلحی نیز امضا شود، ناپایداری سیاسی و اقتصاد تخریب شده، شرایط را برای این زنان خطرناک می‌سازند (۱۳).

۲.۲.۴. قاچاق انسان^۲ و بازار سکس

در قرن بیستم و یکم شوم‌تر از استثمار صنعتی می‌توان به خطرات بردگی مدرن^۳ اشاره کرد. بخشی از این بردگی مدرن به رشد بردگی جنسی و قاچاق زنان و دختران برای خدمات جنسی

4. Euphemism

5. Bonded labor

6. Forced prostitution

1. Refugees

2. Trafficking

3. Modern slavery

صورت با استراتژی‌های مقابله‌ای از جمله فروش دارایی‌ها، حذف کودکان از مدرسه، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری یا قرض گرفتن وام‌های با بهره‌ی زیاد که اغلب منجر به بدهکاری می‌شوند پاسخ داده می‌شدند، پاسخ دهند. این انعطاف‌پذیری متأثر از جنسیت است زیرا زنان مهاجر تمایل زیادی برای در کنار خانواده ماندن و قربانی کردن خود برای خانواده‌هایشان در کشورهایشان دارند و به همین دلیل نقش قابل توجهی در افزایش توانایی خانواده‌هایشان و پاسخگویی به چالش‌ها و ایجاد سرمایه‌ی اقتصادی و انسانی ایفا می‌کنند (۵۷). چنین انعطافی با هزینه‌های گزافی بدست می‌آید. این زنان معمولاً در بخش‌های کم درآمد و غیر رسمی مانند پیشخدمتی خانگی مشغولند که به طور نامناسبی در معرض خطر قرار دارند. چنین محیط‌های کاری (و شرایط کاری) موانعی از قبیل عدم امکان سوادآموزی، ادامه تحصیل و حقوق مالکیت، محدودیت اجتماعی جنسیتی، محدودیت دسترسی به منابع و غیره، برای این زنان ایجاد می‌کنند (۵۸). وجوه ارسالی که به جامعه‌ی مبدأ منتقل می‌شوند، هم‌چنین می‌توانند از ماهیت اجتماعی برخوردار باشند مانند اندیشه‌ها، رفتار، هویت‌ها، سرمایه‌ی اجتماعی و دانشی که مهاجران در مدت اقامت خود در خارج، یا در بخش‌های دیگر کشور به دست می‌آورند (۵۹).

شواهد نشان می‌دهد که از حیث منتفع کردن بازماندگان و خانواده‌هایشان زنان مهاجر دارای تفاوت‌هایی با مردان هستند. آنها به نسبت مردان، درآمد کمتری دارند اما بخش بیشتری از درآمدها را به طور منظم و پایدار برای خانواده‌هایشان می‌فرستند. چندین مطالعه در فلپین نشان داده است که خانواده‌ها بیش‌تر علاقه دارند که دخترانشان را به مهاجرت بفرستند زیرا آنها دخترانشان را در فرستادن وجوه، قابل اعتمادتر می‌دانند (۶۰). دریافت‌کنندگان وجوه زنان، به نسبت مردان، پول بیشتری به بخش مراقبت‌های بهداشتی، غذا، سرپناه و تحصیل اختصاص می‌دهند. این موضوع را می‌توان از یکسو به دلیل فقدان حساب پس‌انداز، و سواد مالی پایین آنها و از سوی دیگر با هنجارهای اجتماعی که زنان را به عنوان مسئول اصلی نیازهای مراقبتی خانواده‌ها تعیین می‌کند، تبیین کرد؛ یعنی از نگاه کشورهای مبدأ، زنان به جای سرمایه‌گذاری مالی یا پس‌انداز، مستقیماً مسئول تامین نیازهای اساسی و نیازهای مراقبتی خانواده هستند. زنان مهاجر کارگر اغلب با ارسال کالا یا مواد غذایی به جای وجوه ارسالی مالی که مستقیماً به امنیت اقتصادی و رفاه خانواده خود کمک می‌کنند، در بالا بردن سطح معیشت خانواده مشارکت می‌کنند. این کالاها شامل لباس، اسباب‌بازی، کتاب و وسایل

سال نیز سوق داده است. قربانیان قاچاق جنسی به منظور ادامه‌ی خدمات‌دهی، از سوی کارفرمایان خود اغلب تحت شکنجه‌های جسمی و روحی فراوانی از قبیل شلاق خوردن، کتک‌های پی در پی، تجاوز، گرسنگی، مصرف اجباری مواد و حبس، قرار می‌گیرند. اغلب، پاسپورت قربانیان هنگامی که به مقصدهایشان آورده می‌شوند، ضبط می‌شود. قربانیان به اجبار با شرکای زیادی رابطه‌ی جنسی اغلب ناایمن، برقرار می‌کنند و برای ساعت‌ها کار می‌کنند. بسیاری از قربانیان از آشفتگی‌های روانی رنج می‌برند و در معرض بیماری‌های مقاربتی از جمله ایدز قرار می‌گیرند. معمولاً از دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی محرومند و گاهی آنهایی که بیمار می‌شوند، کشته می‌شوند (۱۳).

۳.۴. وجوه ارسالی^۱ و تاثیر آن بر خانواده‌های مهاجران

منظور از وجوه ارسالی معمولاً پول یا کالاهایی است که مهاجران برای خانواده‌ها یا دوستانشان در کشورهای مبدأ می‌فرستند و اغلب به عنوان مستقیم‌ترین و شناخته‌شده‌ترین خط ارتباطی بین مهاجرت و توسعه به حساب می‌آید. در سال ۲۰۱۸ حجم وجوه ارسالی بین‌المللی به کشورهای با درآمد پایین و درآمد متوسط بیش از سه برابر میزان کمک‌های رسمی توسعه‌ای (ODA^۲) به این کشورها بوده است (۵۲). سهم این وجوه در تولید ناخالص داخلی این کشورها (GDP) بیش‌تر از کمک‌های خارجی توسعه‌ای (ODA) و سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی (FDI^۳) در این کشورها بوده است (۵۳). این وجوه نقش مهمی در توسعه‌ی کشورهای مبدأ ایفا می‌کنند. بنا به کنفرانس ایالات متحده در تجارت و توسعه تحقیقات نشان داده‌اند که هر ۱۰ درصد افزایش در وجوه ارسالی می‌تواند تا ۳٫۱ درصد کاهش در فقر ایجاد کند (۵۴). این وجوه ارسالی در بسیاری از کشورهای کوچک از ذخایر ارزی خارجی پیشی گرفته است و در بازارهای نوظهور مانند هند نیز وجوه ارسالی برابر حداقل یک‌چهارم ذخایر ارزی هستند. هند، چین، فلپین و مکزیک گیرندگان اصلی وجوه ارسالی مهاجران هستند (۵۳). هم‌چنین، تحقیقات نشان داده‌اند که وجوه ارسالی با کاهش مرگ و میر کودکان همبسته بوده‌اند و هم‌چنین، تاثیر مثبتی بر وزن کودکان داشته‌اند (۵۵)؛ به علاوه این وجوه از این قابلیت برخوردار هستند که امنیت بهداشتی خانواده‌ها را ارتقا دهند و اتکای خانواده‌ها به بدهی برای تامین مراقبت‌های بهداشتی را کاهش دهند (۵۶). وجوه ارسالی مهاجران، هم‌چنین، انعطاف‌پذیری اقتصادی خانواده‌ها را افزایش می‌دهد و آنها را قادر می‌سازد بحران‌هایی را که در غیر این

3. Foreign direct investment

1. Remittances

2. Official Development Assistance

مانند فقدان بیمه‌ی بیکاری در کشورهای مبدأ را پوشش دهد، هم‌چنین، در سلامت و وضعیت معیشت خانواده‌ها و فرزندان‌شان تفاوت معناداری ایجاد کند.

بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که دیده شد با افزایش سهم زنان در مهاجرت‌های بین‌المللی در دهه‌های اخیر، امروزه زنان تقریباً نیمی از جمعیت مهاجران بین‌المللی در سطح جهان را تشکیل می‌دهند. در عصر جهانی‌شدن که از ویژگی‌های آن کم‌رنگ شدن مرزهای ملی و تسهیل تبادل اطلاعات و منابع انسانی است، زنان با آگاهی از حقوق اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود و مقایسه‌ی بهره‌مندی‌شان از این حقوق با بهره‌مندی دیگر هم‌نوعان در جامعه‌ی جهانی، پا به پای مردان و برای اهداف شخصی یا حمایت از خانواده‌های‌شان اقدام به مهاجرت می‌کنند. در صحبت از زنان و دختران مهاجر بین‌المللی، منظور نه دسته‌ی کوچکی از زنان و دختران تحصیلکرده، با مهارت و دارای وضعیت اقتصادی مناسب، بلکه بر عکس، بیش‌تر این مهاجران مونث قربانی فقر داخلی کشورهای‌شان یا فلاکت‌های اقتصادی جهانی‌اند؛ برخی وضعیت اقتصادی مناسبی دارند ولی بیش‌تر آن‌ها نه. برخی تحصیلکرده‌اند و برخی سواد ابتدایی هم ندارند و بسیاری از این زنان و دختران از فقر و آزارهای مبتنی بر تبعیض‌های جنسیتی فرار کرده‌اند، به امید اینکه در جایی دیگر به زندگی بهتری دست یابند و هم‌چنین، به بقیه‌ی اعضای خانواده‌شان در کشورشان نیز کمک کنند. زنان ممکن است آزادانه و برای زندگی بهتر یا به اجبار و برای فرار از فقر، ناملايمات سیاسی-اجتماعی یا فشارهای خانوادگی دست به مهاجرت بزنند. هم‌چنین، برای زنان، مهاجرت می‌تواند به انگیزه‌ی پیوستن به همسران‌شان یا فرار از تبعیض‌های جنسیتی و هنجارهای جنسیتی منقادکننده باشد. مهاجرت می‌تواند به وسیله‌ی قاچاقچیان جنسی بر زنان تحمیل شود یا در نتیجه‌ی بلایای طبیعی و یا جنگ صورت پذیرد. اغلب تصمیم برای مهاجرت‌های بین‌المللی در پاسخ به ترکیبی از رانه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در جامعه‌ی مبدأ و یا جاذبه‌هایی در جوامع مقصد اخذ می‌شوند، به‌ویژه نیروهای جهانی‌شدن تقاضا برای نیروی کار زنانه‌ی ارزان و فرمانبر را به طور چشمگیری افزایش داده و منجر به پیچیده‌تر شدن تقسیم کار جنسیتی در سطح بین‌الملل شده است. به دنبال جهانی‌سازی اقتصاد، ایجاد تقاضای مضاعف کار در مشاغل کم دستمزد خدماتی در اقتصادهای توسعه یافته یکی از تعیین‌کننده‌های افزایش مهاجرت زنان است. نقش جهانی‌سازی اقتصاد در جذب نیروی کار زنانه از کشورهای در حال توسعه به سمت کشورهای توسعه‌یافته‌تر را می‌توان به طور خلاصه در عوامل زیر دسته‌بندی

الکترونیکی می‌شود که از طریق سرویس پست فرستاده می‌شوند (۶۱). بنابراین مهاجرت زنان و وجوه ارسالی باید در ارتباط با توسعه‌ی انسانی و کاهش فقر و هم‌چنین، به عنوان نوعی نظام امنیت اجتماعی، بهتر فهمیده شود (۵۸). مطالعه‌ای در جزایر فیجی و تونگا چنین نتیجه‌گیری کرده است که هر جا که نظام امنیت اجتماعی رسمی به طور چشمگیری غایب باشد، مهاجرت و وجوه ارسالی به طور قابل توجهی به اهداف توسعه کمک می‌کنند و می‌توانند نقش مشابهی را به طور غیر رسمی ایفا کنند (۶۲). زنان تمایل دارند که وجوه ارسالی خود را به جای هزینه در اقلام مصرفی مانند ماشین، تلویزیون و یا سرمایه‌گذاری برای اموال و احشام، به نفع خانواده‌هایشان سرمایه‌گذاری کنند (نیازهای روزانه، تحصیلات، مراقبت‌های بهداشتی و هم‌چنین، بخش مسکن). آنها بخش قابل توجهی از درآمد خود را برای خانواده‌هایشان حواله می‌کنند. زنان در بخش کارهای خانگی و بخش مراقبت مشغول می‌شوند تا بتوانند پول بیش‌تری ذخیره کنند. کار در چنین موقعیت‌هایی آن‌ها را نسبت به بهره‌کشی و آزار کارفرمایان بیش‌تر آسیب‌پذیر می‌کند. وقتی که زنان مسئولیت دیگر وابستگان یعنی کودکان و سالمندان خانواده را نیز عهده‌دار می‌شوند، اغلب خانواده‌های‌شان آن‌ها مجبور می‌کنند که در کشور مقصد بمانند و فرستادن پول را ادامه دهند (۱۶).

باید توجه داشت که وجوه ارسالی فقط مالی نیستند. زنانی که جلوه‌های حقوق و توانمندی زنان را در خارج از کشور تجربه می‌کنند، "ایده‌ها، مهارت‌ها و دانش" را نیز به کشور خود ارسال می‌کنند. این‌ها می‌توانند باعث ارتقای برابری، احترام به حقوق بشر و توسعه‌ی اقتصادی-اجتماعی در کشورهای مبدأ شوند. چنین وجوه اجتماعی، نگاه خانواده‌ها و جوامع محلی به نقش زنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. زنان تعریف جدیدی از مونث بودن به جامعه‌ی خود ارائه می‌دهند. تجربه نشان می‌دهد که بازگشت، مشارکت اجتماعی زنان را افزایش می‌دهد و عقاید، اندیشه‌ها و دانش بدست‌آمده در خارج منجر به ارتقای سلامت خانواده در بازگشت زنان شده است؛ به علاوه وجوه ارسالی اجتماعی زنان به برنامه‌های توسعه‌ی درخور زنان کمک می‌کند و گروه‌های زنان مهاجر در مقابله با سنت‌های مردسالارانه از قبیل ازدواج اجباری زنان، به دفاع از حقوق زنان می‌پردازند (۶۳). دیده شده که منابع مالی مهاجران می‌تواند متحرک باشد؛ در کشوری کسب شود و در حد مختصری مصرف شود و در عین حال در کشور دیگری توسط اعضای خانواده پس‌انداز یا مصرف شود. چنین تحرکی می‌تواند در برابر بحران‌ها و رکودهای اقتصادی، انعطاف ایجاد کند و این مزیت بالقوه، با دسترسی به حمایت اجتماعی برای زنان مهاجر و خانواده‌های آن‌ها همسو می‌شود. مزیت‌های حاصل از این وجوه ارسالی به‌ویژه می‌تواند امنیت اجتماعی ناکافی

که مهاجران غیر ماهر یا غیر قانونی هستند. هنجارهای جنسیت‌منا که خود عاملی برای مهاجرت بودند همچنان نیز منافع مهاجرت را برای زنان چه در جامعه‌ی مقصد و چه در جامعه‌ی مبدأ می‌توانند تحت تاثیر قرار دهند. این یافته‌ها همسو با نتایج مطالعات تامارا جاکا^۱ (۶۶)، اندروس و شاهرکنی^۲ (۶۷)، گائیتانو^۳ (۶۸)، افیونی و قاسمی (۶۹)، ایلو، آمان و تاوب^۴ (۷۰) ویسچیو^۵ (۷۱)، می‌باشند.

با استناد به مستندات ارائه شده در متن، پاسخ به سوال فوق را در چارچوب توسعه (۷۲، ۷۳، ۷۴) چه در سطح خرد و چه در سطح کلان نیز می‌توان تشریح نمود. در صورتی که بخواهیم مهاجرت بین‌المللی زنان را در چارچوب توسعه‌ی فردی مورد کنکاش قرار دهیم می‌توان گفت مهاجرت می‌تواند وضعیت اقتصادی و سطح معیشت و سلامت زنان مهاجر و خانواده‌هایشان را بهبود ببخشد، برای زنان فرصت تحصیل فراهم کند و همچنین، می‌تواند خودبستگی، اعتماد به نفس و وضعیت اجتماعی آن‌ها را ارتقا دهد. از این منظر مهاجرت زنان را باید در ارتباط با ارتقای توسعه‌ی انسانی و کاهش فقر فهمید. در عین حال زنان مهاجر به‌ویژه اگر به صورت غیر قانونی مهاجرت کرده باشند، می‌توانند در سطوح مختلف فرآیند مهاجرت در معرض تبعیض و آسیب قرار گیرند. در طول مسیر جابجایی و حتی در مقصد زنان ممکن است مورد تعرض کلامی، جسمی و حتی جنسی قرار گیرند، ممکن است بد سکونت یا بی‌خانه‌مانی را تجربه کنند، در بازار کار مورد تبعیض جنسیتی قرار گیرند، در ساعات‌های طولانی و با دستمزد کم و شرایط ناایمن مجبور به کار شوند و وضعیت قانونی پرمخاطره‌ای را تجربه کنند؛ حتی ممکن است مجبور شوند به دلیل فقر و بیماری به کشورشان بازگردند و در صورت برگشت به کشور خود ممکن است با عدم پذیرش خانواده مواجه شوند. در بستر توسعه به مفهوم کلان نیز می‌توان گفت که مهاجرت بین‌المللی زنان در ارتباط با کار و مهارت بر توسعه‌ی جوامع مبدأ و مقصد اثر گذار است. وجوه ارسالی مهاجران به کشورهای مبدأ شناخته‌شده‌ترین خط ارتباطی بین مهاجرت و توسعه به شمار می‌رود. وجوه ارسالی و سرمایه‌گذاری مهاجران می‌تواند تقویت اقتصادی کشور مبدأ را موجب شوند و همچنین، در فقدان نظام‌های رفاهی در کشورهای مبدأ، نقش نوعی نظام امنیت اجتماعی مکمل را ایفا کنند. وجوه ارسالی صورت غیر اقتصادی نیز می‌توانند داشته باشند. زنانی که ورای نابرابری‌های جنسیتی موجود در کشور خود، حقوق و توانمندی زنان را در خارج از کشور تجربه می‌کنند، ایده‌ها،

کرد: اول، ورود بیش از پیش زنان طبقه متوسط کشورهای ثروتمند به بازار کار که در نتیجه‌ی آن در این کشورها تقاضا برای مهاجران مونث به عنوان پرستاران بچه و خدمتکاران خانگی فزونی یافته است. دوم، شکل‌گیری طبقه‌ی نوکیسه‌گان در کشورهای در حال توسعه (علاوه بر کشورهای صنعتی) که برای زندگی راحت، به دنبال خدمتکاران خانگی و پرستاران بچه می‌باشند. سوم، سالمندی جمعیت در بسیاری از کشورهای صنعتی نیاز به پرستاران و دیگر تیمارداران مونث برای مراقبت از سالمندان را زیاد کرده است. چهارم، در بخش صنایع تولیدی جهانی، تقاضای زیادی برای زنان مهاجر وجود دارد. جهانی‌سازی رقابتی برای شرکت‌هایی در سر تا سر جهان با ارزان‌ترین و مطیع‌ترین کارگران را راه انداخته است. پنجم، صنعت جهانی سکس نیز بخشی از تقاضا برای زنان مهاجر را تشکیل می‌دهد. ششم، همچنین، چشم‌انداز دستمزد بیش‌تر و شرایط کاری بهتر نیروهای مونث متخصص و آموزش دیده را به سمت کشورهای ثروتمندتر جذب کرده است. این یافته‌ها همسو با یافته‌های مطالعات (۶۴، ۱۲، ۶۵، ۱۳، ۵، ۱۴) می‌باشند.

در پاسخ به این سوال که آیا مهاجرت‌های فرا ملی، زنان و دختران را توانمند می‌کند یا آنها را در معرض صدمه و آسیب قرار می‌دهد. با توجه به مستندات ارائه شده در متن باید گفت که مهاجرت‌های بین‌المللی برای زنان دارای منافع و هزینه‌هایی می‌باشد. مهاجرت می‌تواند برای زنان فرصت‌های شغلی بهتر، فرصت‌های بهتر برای کسب مهارت‌های سطح بالاتر فراهم کند و باعث شود کیفیت زندگی مهاجران و خانواده‌هایشان افزایش یابد و اگر آنها به خانه‌هایشان برگردند، می‌توانند مهارت‌های خود را به کشورهایشان انتقال دهند. همچنین، تحقیقات نشان می‌دهد که مهاجرت می‌تواند فرصت‌های جدیدی را برای تغییر روابط جنسیتی سرکوبگر فراهم کند. حتی اگر مهاجرت زنان به اجبار و در نتیجه‌ی جنگ باشد، این جابجایی می‌تواند منافی را نصیب زنان کند. گرچه زنان مهاجرت را مسیری برای رهایی و توانمندی می‌دانند و معمولاً به کشورهایی مهاجرت می‌کنند که فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی بیش‌تری در اختیار آنها قرار می‌دهند، اما مسیر رسیدن به چنین فرصت‌هایی ممکن است با رخدادهای مخاطراتی برای آنها همراه باشد. این مخاطرات در نتیجه‌ی عواملی همچون تقسیم جنسیتی بین‌المللی کار، کمتر بودن اطلاعات، تحصیلات و مهارت‌های مهاجران مونث که همین امر آنها را در معرض ریسک‌پذیری بیش‌تری برای استثمار، آزار و حتی تجارت جنسی قرار می‌دهد. این مخاطرات زمانی بارزتر است

4. Elo, Aman & Taube

5. Vecchio

1. Tamara Jacka

2. Andrews & Shahrokni

3. Gaetano

مهارت‌ها و دانش را نیز به کشور خود ارسال می‌کنند. این‌ها می‌توانند باعث ارتقای برابری، احترام به حقوق بشر و توسعه‌ی اقتصادی-اجتماعی در کشورهای مبدأ شوند. چنین وجوه ارسالی اجتماعی، نگاه خانواده‌ها و جوامع محلی به نقش زنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. زنان تعریف جدیدی از مونث بودن به جامعه‌ی خود ارائه می‌دهند؛ ممکن است که بازگشت، مشارکت اجتماعی زنان را افزایش داده و عقاید، اندیشه‌ها و دانش بدست‌آمده در خارج، منجر به ارتقای سلامت خانواده و جامعه در ابعاد مختلف شود؛ به علاوه ممکن است وجوه ارسالی اجتماعی زنان به برنامه‌های توسعه‌ی درخور زنان کمک کند و گروه‌های زنان مهاجر در مقابله با سنت‌های مردسالارانه از قبیل ازدواج اجباری زنان، به دفاع از حقوق زنان بپردازند. اما باید تقسیم جنسیتی کار و پیامدهای آن را نیز در نظر داشت که ممکن است فرصت‌های متفاوتی را برای زنان در مقایسه با مردان فراهم کند. زنان غیر ماهر ممکن است به شرایط غیر استاندارد و پر خطر کاری وارد شوند یا مهاجرت ممکن است از طریق فرار مغزها و کاهش زنان متخصص در کشورهای مبدأ فرایند توسعه را با تاخیر مواجه کند. به عنوان مخلص کلام می‌توان گفت که عصر جهانی شدن، امکاناتی را برای زنان به وجود آورده است. یکی از این امکانات تسهیل جابجایی زنان در فراسوی مرزهای ملی و جستجوی فرصت‌هایی است که در کشور خود از آن بهره‌مند نبوده‌اند. مهاجرت‌های بین‌المللی زنان می‌تواند زنان را توانمند کرده، موجبات توسعه‌ی خود و خانواده‌هایشان و موجبات توسعه کشور‌هایشان را فراهم آورد. اما مخاطراتی در جامعه‌ی مقصد که بیش‌تر ناشی از هنجارها و تبعیض‌های جنسیتی در مصادیق مختلف می‌باشد و بیش‌تر در مورد مهاجران مونث غیر ماهر یا غیر قانونی نمود پیدا می‌کند و هم‌چنین، پدیده‌ی فرار مغزها و در مواردی خسران مغزها که در مورد مهاجران مونث متخصص و با

مهارت صدق پیدا می‌کند، می‌تواند این مهاجران مونث را در مقایسه با مردان، بیش‌تر در معرض صدمه و آسیب قرار داده، سطوح توسعه‌ی مورد نظر را با تهدید روبرو کند و به تعویق اندازد. با توجه به آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش آگاهی مهاجران مونث از مخاطرات پیش رو و هم‌چنین، فهم پیچیدگی‌های مهاجرت و جنسیت و تلاش برای تعدیل هنجارهای جنسیت‌مبنا در محیط‌های مهاجرتی، می‌شود منافع زنان در مهاجرت‌ها افزایش داده، مخاطرات پیش روی آنها را کاهش داد.

ملاحظات اخلاقی

صداقت و امانت‌داری در تحلیل متون و استناددهی رعایت گردیده است.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمام نکات اخلاقی توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان به یک اندازه در انجام این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

این پژوهش با منافع هیچ شخص یا سازمانی منافات ندارد.

References

- 1- K. M. Donato and D. Gabaccia, *Gender and international migration*. Russell Sage Foundation, 2015.
- 2- R. Sadeghi and L. Valadvand, "Gender and Migration: A Sociological Analysis of Gender Differentials in Internal Migration in Iran," *Two*

- Q. J. Contemp. Sociol. Res.*, vol. 4, no. 7, pp. 55–78, 2015.
- 3- E. A. Parrado and C. A. Flippen, "Migration and gender among Mexican women," *Am. Sociol. Rev.*, vol. 70, no. 4, pp. 606–632, 2005.
- 4- V. Ortiz, "Migration and marriage among Puerto Rican women," *Int. Migr. Rev.*, vol. 30, no. 2, pp. 460–484, 1996.
- 5- https://www.oecd.org/dev/development-gender/SIGI%20and%20Female%20Migration_final.pdf
- 6- L. S. Kunwar, "International Migration Level and Trends," *Patan Pragma*, vol. 7, no. 1, pp. 91–100, 2020.
- 7- V. N. Parrillo, *Encyclopedia of social problems*. Sage Publications, 2008.
- 8- M. Moshfegh and M. Khazai, "A Study on Characteristics and Determinants of Independent woman migrants in Iran," *Women's Strateg. Stud.*, vol. 17, no. 67 (spring 2015), pp. 85–124, 2015.
- 9- S. F. Martin, "Consultative meeting on migration and mobility and how this movement affects women: report of the consultative meeting, Malmö Sweden, 2 to 4 December 2003 Report of the consultative meeting on migration and mobility and how this movement affects women," Georgetown University, 2004.
- 10- S. Rafea, H. & Madmani, "A Comparative Study of Perspectives on Development and Social Welfare in Iran,"
- 11- G. H. R. LATIFI and T. DAVOODVANDI, "THE EFFECTS OF GLOBALIZATION ON SOCIAL DEVELOPMENT WITH EMPHASIS ON SOCIAL CIRCUMSTANCES OF IRAN," *Soc. Dev. Welf. Plan.*, vol. 1, no. 3, pp. 179–202, 2010.
- 12- F. Ross-Sheriff, "Global migration and gender," *Affilia*, vol. 26, no. 3. Sage Publications Sage CA: Los Angeles, CA, pp. 233–238, 2011.
- 13- J. Cortina, P. Taran, E. Elie, and L. Raphael, "Migration and Youth: Challenges and Opportunities. Global Migration Group, United Nations Children's Fund." 2014.
- 14- A. Fleury, "Understanding women and migration: A literature review," *Washington, DC*, vol. file:///C:/, p. 55, 2016.
- 15- U. Nations, "World migration report 2020," 2020.
- 16- P. S. C. San, "The Female Face of Migration. Background paper," *Caritas Internationalis*, 2010. [https://www.caritas.org/what-we-](https://www.caritas.org/what-we-do/migration/female-face-of-migration/)
- [do/migration/female-face-of-migration/](https://www.caritas.org/what-we-do/migration/female-face-of-migration/) (accessed Feb. 07, 2022).
- 17- N. Popova and M. H. Özel, *ILO global estimates on international migrant workers: results and methodology*. International Labour Office, 2018.
- 18- L. B. Landau and E. T. Achiume, "International migration report 2015: Highlights," *Dev. Change*, vol. 48, no. 5, pp. 1182–1195, 2017.
- 19- [https://www.migrationdataportal.org/themes/remittances%20\(accessed%20Feb.%2007,%202022\)](https://www.migrationdataportal.org/themes/remittances%20(accessed%20Feb.%2007,%202022))
- 20- W. B. Group and UNHCR., *Forced displacement and mixed migration in the Horn of Africa*. 2015.
- 21- A. Vitorino, *Migration Initiatives 2020*. 2019.
- 22- [https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration%20\(accessed%20Feb.%2007,%202022\)](https://www.migrationdataportal.org/themes/labour-migration%20(accessed%20Feb.%2007,%202022)).
- 23- H. Mahmoudian, H. B. Razeghi-Nasrabad, and M. R. Karegar Shooraki, "Skilled Migrant Women in Tehran," *Women Dev. Polit.*, vol. 7, no. 4, 2009.
- 24- J. Treas, J. Scott, and M. Richards, *The Wiley Blackwell companion to the sociology of families*. John Wiley & Sons, 2017.
- 25- N. Oishi, *Women in motion: Globalization, state policies, and labor migration in Asia*. Stanford University Press, 2005.
- 26- G. Gereffi and M. Korzeniewicz, *Commodity chains and global capitalism*, no. 149. ABC-CLIO, 1994.
- 27- T. J. Sturgeon, "How do we define value chains and production networks?," *IDS Bull.*, vol. 32, no. 3, pp. 9–18, 2001.
- 28- J. C. Nash and M. P. Fernández-Kelly, *Women, men, and the international division of labor*. Suny Press, 1983.
- 29- H. Jarvis, J. Cloke, and P. Kantor, *Cities and gender*. Routledge, 2009.
- 30- H. Ward and S. O. Aral, "Globalisation, the sex industry, and health," *Sex. Transm. Infect.*, vol. 82, no. 5, pp. 345–347, 2006.
- 31- M. Arabestani, *Desire to leave, emigration in the Iranian intersubjectivity*. 2018.
- 32- United Nations University and Institute on Globalization Culture and Mobility, "Practicing Diversity - Second Mayoral Forum on Mobility, Migration and Development," 2015. [Online]. Available:

- file:///C:/Users/ali/Downloads/Documents/UN U-GCMPolicyBriefonPracticingDiversity.pdf.
- 33- F. Farah, "An Expert group meeting on female migrants: What is so special about it?," *Female Migrants Bridg. Gaps Throughout Life Cycle*, p. 23, 2006.
- 34- C. N. Penson, "Feminization of Migration," 2007.
- 35- A. Seifi, "The causes and the consequences of the feminization of international migration in the light of human security with an emphasis on international law: challenges and solutions," *Women Stud.*, vol. 8, no. 19, pp. 85–120, 2017.
- 36- L. L. Lim, *The sex sector: The economic and social bases of prostitution in Southeast Asia*. International Labour Organization, 1998.
- 37- U. (2016), "Forced Displacement in 2015.– UNHCR The UN Refugee Agency," 2016.
- 38- G. Chammartin, "The feminization of international migration," *Int. Migr. Program. Int. Labour Organ.*, pp. 37–40, 2002.
- 39- A. De Dios, "Quilted Sightings: A Women and Gender Studies Reader," *Women Gen. Institute, Miriam Coll. Quezon City, Philipp.*, 2008.
- 40- C. Lipszyc, "The feminization of migration: Dreams and realities of migrant women in four Latin American countries," *URBAL, Reclaiming the Streets, Montevideo, Uruguay*, pp. 13–15, 2004.
- 41- H. Jayaweera, "Migrant workers in the UK Healthcare Sector," 2015.
- T. O'Neil, A. Fleury, and M. Foresti, "Women on the move: Migration, gender equality and the 2030 Agenda for Sustainable Development," Overseas Development Institute, 2016. [Online]. Available: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/10731.pdf><https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/10731.pdf>
- 42- J. Ghosh, "Migration and Gender Empowerment: Recent Trends and Emerging Issues. UNDP Human Development Report Office, New York." 2009.
- 43- V. Ryklina, "Marriage on Export," *Newsweek*, vol. 19, no. 58, pp. 11–17, 2004.
- 44- B. L. Lowell and A. Findlay, "Migration of highly skilled persons from developing countries: impact and policy responses," *Int. Migr. Pap.*, vol. 44, no. 25, pp. 1–45, 2001.
- 45- S. K. Tayebi, M. Emadzadeh, and H. Rostami, "The effect of brain drain on economic growth of developing countries," *Q. J. Econ. Growth Dev. Res.*, vol. 1, no. 2, pp. 71–94, 2011.
- 46- C. Internationalis, "The Female Face of Migration. Background paper," Retrieved May, 2010. .
- 47- M. Beiser, "The health of immigrants and refugees in Canada," *Can. J. Public Heal.*, vol. 96, no. 2, pp. S30–S44, 2005.
- 48- C. Internationalis, "The female face of migration. Advocacy and best practices for women who migrate and the families they leave behind," *Vatican City State Caritas Int.*, 2012.
- 49- M. Potocky, "6. Social Work Practice with Victims of Transnational Human Trafficking," Columbia University Press, 2010.
- 50- R. Coomaraswamy, "Report of the Special Rapporteur on Violence against Women, its Causes and Consequences, Ms. Radhika Coomaraswamy: Addendum: Report on the Mission of Special Rapporteur to South Africa on the Issue of Rape in the Community," 1998. [Online]. Available: <http://www.awf.or.jp/pdf/h0015.pdf>.
- 51- R. D. Knomad, "Migration and Remittances: Recent Developments and Outlook," *Migr. Dev. Br.*, vol. 31, 2019.
- 52- D. Ratha, C. Eigen-Zucchi, and S. Plaza, *Migration and remittances Factbook 2016*. World Bank Publications, 2016.
- 53- UNCTAD, "Impact of Access to Financial Services, Including by Highlighting Remittances on Development: Economic Empowerment of Women and Youth." 2014, [Online]. Available: https://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ciem6d2_en.pdf.
- 54- N. Hildebrandt, D. J. McKenzie, G. Esquivel, and E. Schargrotsky, "The effects of migration on child health in Mexico [with comments]," *Economia*, vol. 6, no. 1, pp. 257–289, 2005.
- 55- C. Ambrosius and A. Cuecuecha, "Are Remittances a Substitute for Credit? Carrying the Financial Burden of Health Shocks in National and Transnational Households," *World Dev.*, vol. 46, pp. 143–152, 2013, doi: 10.1016/j.worlddev.2013.01.032.
- 56- M. Le Goff, "Feminization of migration and trends in remittances," 2016. https://www.google.com/search?q=%E2%80%9CRemittances+and+Financial+Inclusion%2C%E2%80%9D+2018.&xsrf=A Pq-WBuDSRkDoSM2-Acsj_YFDj24IR4BQw%3A1647110866817&ei=OuosYoegMaH97_UPjNeAgAs&ved=0ah

- UKEwiH0fyQnsH2AhWh_rsIHYwrALAQ4d UDCA4&oq=%E2%80%9CRemittances+and +Financial+Inclusion%2C%E2%80%9D+2018.&gs_lcp=Cgdnd3Mtd2l6EAwyBwgjEK4CE Cc6BwgjEOoCECdKBAhBGABKBAhGGA BQwA9YwA9gxRtoAnABeACAAYUCiAGF ApIBAzItMZgBAKABAAaABArABCsABAQ &sclient=gws-wiz
- 58- P. Levitt, "Social remittances: Migration driven local-level forms of cultural diffusion," *Int. Migr. Rev.*, vol. 32, no. 4, pp. 926–948, 1998.
- 59- S. Jolly, H. Reeves, and N. Piper, "Gender and migration: Overview report," Institute of Development studies, 2005.
- 60- V. Bashi, *Survival of the knitted: Immigrant social networks in a stratified world*. Stanford University Press, 2007.
- 61- R. P. C. Brown, J. Connell, and E. V Jimenez- Soto, "Migrants' remittances, poverty and social protection in the South Pacific: Fiji and Tonga," *Popul. Space Place*, vol. 20, no. 5, pp. 434–454, 2014.
- 62- I. O. for Migration, *World Migration 2005 Costs and Benefits of International Migration*, vol. 3. Academic Foundation, 2006.
- 63- S. Pedraza, "Women and migration: The social consequences of gender," *Annu. Rev. Sociol.*, vol. 17, no. 1, pp. 303–325, 1991.
- 64- F. A. Vianello, "Ukrainian migrant women's social remittances: Contents and effects on families left behind," *Migr. Lett.*, vol. 10, no. 1, pp. 91–100, 2013.
- 65- D. C. Vecchio, *Merchants, midwives, and laboring women: Italian migrants in urban America*, vol. 43. University of Illinois Press, 2006.
- 66- T. Jacka, "Approaches to women and development in rural China," *J. Contemp. China*, vol. 15, no. 49, pp. 585–602, 2006.
- 67- A. Andrews and N. Shahrokni, "Patriarchal Accommodations: Women's Mobility and Policies of Gender Difference from Urban Iran to Migrant Mexico," *J. Contemp. Ethnogr.*, vol. 43, no. 2, pp. 148–175, 2014, doi: 10.1177/0891241613516628.
- 68- A. M. Gaetano, *Out to work*. University of Hawaii Press, 2015.
- 69- G. Shokouh, Afyoni & Asemeh, "Analysis of women's life experience of migration (Study of Women Abroad Migration)," *Soc. Sci. Q.*, vol. 26, no. 87, pp. 155–178, 2019.
- 70- M. Elo, R. Aman, and F. Täube, "Female migrants and brain waste—A conceptual challenge with societal implications," *Int. Migr.*, 2020.
- 71- G. Bjerén, *Migration and reproduction*. 1997.
- 72- S. Chant, *Gender and migration in developing countries*. Belhaven Press, 1992.
- 73- S. Chant, "From 'Woman- Blind' to 'Man- Kind' Should Men Have More Space in Gender and Development?," *IDS Bull.*, vol. 31, no. 2, pp. 7–17, 2000.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی